

Nr 51

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 17 juni 1948 om försäkringsrörelse, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 19 maj 1961 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 171, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till lag angående ändring i lagen den 17 juni 1948 om försäkringsrörelse.

I samband med propositionen har utskottet behandlat fyra i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

de likalydande motionerna I: 689 av herr *Johansson, Ivar, m. fl.* och II: 823 av herr *Andersson* i Linköping *m. fl.* samt

de likalydande motionerna I: 690 av herr *Söderquist m. fl.* och II: 824 av herr *Kollberg m. fl.*

Vid behandlingen av förevarande ärende har utskottet mottagit två skrivelser från Svenska försäkringsbolags riksförbund.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framlägges förslag till vissa ändringar i lagen om försäkringsrörelse, betingade av utvecklingen på försäkringsområdet under nuvarande lagstiftning. Det framlagda lagförslaget innefattar också ändringar, som ger ökat utrymme för ett rationellt utnyttjande av försäkringsbolagens kapacitet och innebär förenklingar av nu gällande ordning i flera hänseenden.

Bl. a. föreslås en uppmjukning av det nuvarande villkorlösa förbudet för försäkringsbolag att driva annan rörelse än försäkringsrörelse. På livförsäkringsområdet öppnas möjlighet för försäkringsbolag att efter dispens driva s. k. kort livförsäkring av riskkaraktär — bl. a. grupplivförsäkring — enligt enklare former. Vidare underlättas förening av livförsäkring och annan personförsäkring i samma bolag. Beträffande livförsäkringsrörelse föreslås även förenkling av nu gällande fondsystem.

I fråga om gränsdragningen mellan s. k. kort och lång sjuk- och olycksfallsförsäkring anpassas reglerna till rådande praxis på området.

Förslaget innehåller också nyheter som syftar till administrativa förenklingar bl. a. i fråga om behandlingen av koncessionsärenden och registre-

ringsärenden. Enligt förslaget kommer ärenden om nybildning av försäkringsbolag — liksom viktigare ärenden om ändring av bolagsordning och försäkringstekniska grunder — alltjämt att avgöras av Kungl. Maj:t men avgörandet av åtskilliga ärenden av mera rutinbetonad karaktär överflyttas från Kungl. Maj:t till försäkringsinspektionen.

Beträffande tillsynsverksamheten bygger förslaget på hittillsvarande principer. Försäkringsinspektionens nuvarande befogenheter att infordra uppgifter för tillsynsverksamheten och att företaga inspektioner utsträcker till att omfatta även tarifföreningar och liknande organ som biträder försäkringsbolagen vid rörelsens bedrivande.

Med hänsyn till internationella samarbetssträvanden föreslås — i överensstämmelse med aktiebolagslagens regler — att möjlighet öppnas att efter särskild dispens låta annan person än här i riket bosatt svensk medborgare få ställning av bl. a. styrelseledamot, verkställande direktör eller revisor i försäkringsbolag.

I propositionen behandlas även frågor om förenkling av branschspecifikationerna i bolagsordningar, återbäring, försäkringstagarintressets representation i försäkringsbolagen och upplysningsverksamhet på försäkringsområdet.

Författningsändringarna föreslås, med vissa modifikation, träda i kraft den 1 januari 1962.

Lagförslaget

Det vid propositionen fogade lagförslaget är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 17 juni 1948 (nr 433) om försäkringsrörelse

Härigenom förordnas, *dels* att 1 och 2 §§, 4 § 2 och 3 mom., 6, 9, 29, 31, 47 och 52 §§, 59 § 2 mom., 60 §, 61 § 1 mom., 72, 81 och 90 §§, 93 § 3 mom., 94 § 1 mom., 99 §, 100 § 1 mom., 130, 133, 142, 158 och 163 §§, 166 § 2 och 3 mom., 170, 173, 191, 197 och 199 §§, 204 § 3 mom., 227, 231, 237, 251, 253, 259, 270 och 272—274 §§, 276 § 1 mom., 277 och 281 §§, 282 § 1 mom., 287 §, 295 § 2 mom., 303 §, 304 § 2 mom., 305, 306, 315 och 327—329 §§, 332 § 2 mom., 334 § 1 mom., 336, 341, 345 och 348 §§ lagen den 17 juni 1948 om försäkringsrörelse¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att i lagen skola införas två nya paragrafer, betecknade 287 a och 329 a §§, av den lydelse nedan angives.

¹ Senaste lydelse av 282 och 345 §§, se SFS 1950: 320.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Försäkringsrörelse må, där ej annat följer av vad i lag eller författning är stadgat, drivas endast av *försäkringsaktiebolag* eller *ömsesidigt försäkringsbolag*, som därtill erhållit *Konungens tillåtelse* (koncession).

Försäkringsrörelse må, där ej annat följer av vad i lag eller författning är stadgat, drivas endast av *försäkringsaktiebolag* eller *ömsesidigt försäkringsbolag*, som därtill erhållit *tillstånd* (koncession).

Om utländsk — — — — — stadgas särskilt.

2 §.

Försäkringsbolag må icke driva annan rörelse än försäkringsrörelse.

1 mom. Försäkringsbolag må icke driva annan rörelse än försäkringsrörelse, med mindre särskilda skäl äro därtill.

Med livförsäkringsrörelse må ej förenas försäkringsrörelse av annat slag, med mindre särskilda skäl äro därtill.

2 mom. Med livförsäkringsrörelse må ej förenas försäkringsrörelse som avser annat än *personförsäkring*, med mindre särskilda skäl äro därtill.

Vad nedan i denna lag särskilt stadgas angående livförsäkring skall äga motsvarande tillämpning i fråga om *annan personförsäkring*, som meddelas för *livstid* eller för *längre tid än tio år*.

Vad nedan i denna lag särskilt stadgas angående livförsäkring skall äga motsvarande tillämpning i fråga om *personförsäkring av annat slag*. I fråga om *sådan försäkring*, meddelad för *en tid av längst fem år* eller *mot premie*, som är beräknad och bestämd för *längst fem år i sänder*, må rörelsen dock drivas utan tillämpning av de särskilda bestämmelserna angående *livförsäkring*.

4 §.

2 mom. Å beslut om ändring av stadfast bolagsordning eller stadfasta grunder skall ock sökas Konungens stadfästelse. Avser ändringen utvidgning av bolagets rörelse till ny försäkringsgren eller nytt verksamhetsområde eller avser ändringen en väsentlig omläggning av rörelsen skall vad om koncession för nytt bolag är stadgat äga motsvarande tillämpning.

2 mom. Å beslut om ändring av stadfast bolagsordning eller stadfasta grunder skall ock sökas Konungens stadfästelse. I Konungens ställe äger *försäkringsinspektionen* besluta i sådant ärende, därest det icke är av *principiell betydelse* eller *eljest av synnerlig vikt*.

Konungen må uppdraga åt *försäkringsinspektionen* att i Konungens ställe meddela stadfästelse å *ändringsbeslut i annat fall än i första stycket* andra punkten sägs.

Avser ändringen utvidgning av bolagets rörelse till ny försäkringsgren eller nytt verksamhetsområde eller avser ändringen en väsentlig omläggning av rörelsen, skall *vid prövningen*, huruvida stadfästelse må meddelas, vad om koncession för nytt bolag är stadgat äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Ansökan om — — — till försäkringsinspektionen.

Avser ansökningen — — — meddelanden (stiftarombud).

(Gällande lydelse)

Ansökan om ändring av stadfäst bolagsordning eller stadfästa grunder skall, sedan beslut om ändringen fattats, göras av styrelsen eller verkställande direktören. Vid ansökan skall fogas *enligt 341 § andra stycket bestyrkt* avskrift av protokoll som förts i ärendet.

Bolagsordning för försäkringsaktiebolag skall angiva:

1. bolagets firma; — — — vara vidtagna;

11. de grunder, enligt vilka skall förfogas över uppkommen vinst, med särskilt angivande i fråga om livförsäkringsrörelse i vad mån avsättning skall ske till *regleringsfond*; samt

12. beträffande annan försäkring än livförsäkring *regler för begränsning av den ansvarighet bolaget må utan återförsäkring ikläda sig på en och samma risk.*

Antalet styrelseledamöter — — — antalet anges.

6 §.

Ansökan om ändring av stadfäst bolagsordning eller stadfästa grunder skall, sedan beslut om ändringen fattats, göras av styrelsen eller verkställande direktören. Vid ansökan skall fogas avskrift av protokoll som förts i ärendet.

Bolagsordning för försäkringsaktiebolag skall angiva:

1. bolagets firma; — — — vara vidtagna;

11. de grunder, enligt vilka skall förfogas över uppkommen vinst, med särskilt angivande i fråga om livförsäkringsrörelse i vad mån avsättning skall ske till *återbäringsfond*; samt

12. beträffande annan försäkring än livförsäkring *i vad mån bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring.*

9 §.

För livförsäkring skola grunder upprättas beträffande

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv;

2. avsättning till och användning av utjämningsfond;

3. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev;

4. belåning av försäkringsbrev hos bolaget;

5. verkan av underlåten premiebetalning;

6. försäkringstagares rätt när, anordnades än av anledning som avses under 3 eller 5, försäkringen upphör i förtid eller bolaget eljest är fritt från ansvarighet för försäkringsfall;

7. återbäring till försäkringstagarna; *samt*

8. *begränsning av den ansvarighet bolaget må utan återförsäkring ikläda sig på en och samma risk.*

För livförsäkring skola, *där icke med hänsyn till försäkringens särskilda natur anledning till undantag föreligger*, grunder upprättas beträffande

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv;

2. avsättning till och användning av utjämningsfond;

3. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev;

4. belåning av försäkringsbrev hos bolaget;

5. verkan av underlåten premiebetalning;

6. försäkringstagares rätt när, anordnades än av anledning som avses under 3 eller 5, försäkringen upphör i förtid eller bolaget eljest är fritt från ansvarighet för försäkringsfall;

7. återbäring till försäkringstagarna;

8. *skyldighet att teckna återförsäkring; samt*

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

Skall försäkring — — — för försäkringsfall.

Om grunder — — — — — och 273 §§.

29 §.

Ansökan om — — — koncession beviljats.

Ansökningen skall beträffande styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktören och vice verkställande direktör innehålla uppgift om fullständiga namnet *ävensom* hemvist, så ock förklaring att dessa personer *äro svenska medborgare* och ej äro omyndiga. Där enligt denna lag eller bolagsordningen revisor skall vara auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman, skola beträffande sådan revisor och suppleant för denne lämnas enahanda uppgifter under angivande att han är auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman.

Ansökningen skall beträffande styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktören och vice verkställande direktör innehålla uppgift om fullständiga namnet, *medborgarskap* och hemvist, så ock förklaring att dessa personer ej äro omyndiga. Där enligt denna lag eller bolagsordningen revisor skall vara auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman, skola beträffande sådan revisor och suppleant för denne lämnas enahanda uppgifter under angivande att han är auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman.

I ansökningen — — — sådan firmatecknare.

Bolagets postadress skall angivas.

Vid ansökningen skola fogas:

1. de listor å vilka aktieteckningen ägt rum;

2. avskrift av protokollet vid konstituerande stämman så ock, om särskild stämma hållits, avskrift av det därvid förda protokollet;

3. två avskrifter av koncessionen, bolagsordningen och i 9 § omfördä mällda grunder; samt

4. en av samtliga styrelseledamöter och verkställande direktören under-tecknad handling, innehållande *dels* uppgift om det tecknade belopp, för vilket tilldelning av aktier ägt rum, samt om det belopp, för vilket aktier må hava förklarats förverkade enligt 39 §, *ävensom* därom huru mycket av det belopp, vartill aktiekapitalet sålunda uppgår, blivit inbetalt, *dels* ock försäkran att den anmälda inbetalningen på aktiekapitalet blivit verkställd genom betalning i penningar eller därmed enligt 331 § jämställd betalning.

I femte stycket angivna avskrifter skola vara bestyrkta på sätt i 341 § andra stycket stadgas.

Bolagets postadress skall angivas.

Vid ansökningen skola fogas:

1. de listor å vilka aktieteckningen ägt rum;

2. avskrift av protokollet vid konstituerande stämman så ock, om särskild stämma hållits, avskrift av det därvid förda protokollet;

3. en av samtliga styrelseledamöter och verkställande direktören under-tecknad handling, innehållande *dels* uppgift om det tecknade belopp, för vilket tilldelning av aktier ägt rum, samt om det belopp, för vilket aktier må hava förklarats förverkade enligt 39 §, *ävensom* därom huru mycket av det belopp, vartill aktiekapitalet sålunda uppgår, blivit inbetalt, *dels* ock försäkran att den anmälda inbetalningen på aktiekapitalet blivit verkställd genom betalning i penningar eller därmed enligt 331 § jämställd betalning; samt

4. bevis om tillstånd som må vara lämnat enligt 72, 81 eller 100 §.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Har ej — — — — — av vittnen.

Där full betalning för aktier erlagts vid tiden för ansökningen, skall den i femte stycket 4 omförmälda handlingen jämväl innehålla uppgift om sammanlagda nominella beloppet av till fullo betalda aktier.

Där full betalning för aktier erlagts vid tiden för ansökningen, skall den i femte stycket 3 omförmälda handlingen jämväl innehålla uppgift om sammanlagda nominella beloppet av till fullo betalda aktier.

31 §.

Efter det — — — — — i aktieboken.

Om verkställd teckning av aktie må utgivas bevis, däri upptages förbehåll att aktiebrev eller interimisbevis å aktien ej må utbekommas av aktietecknaren eller den till vilken hans rätt övergått, med mindre beviset återställs.

Sådant bevis (teckningsbevis) skall ställas till viss man och undertecknas av stiftarna eller av styrelsen efter vad i 30 § är stadgat om aktiebrev eller ock genom bank på sätt i första stycket är föreskrivet om interimisbevis. Beviset, däri skall angivas bolagets firma, akties nominella belopp och dagen för utfärdandet, skall innehålla de uppgifter som i 30 § andra stycket angivas.

Å interimisbevis — — — — — å aktien.

Teckningsrättsbevis och — — — är föreskrivet.

47 §.

Bolagsstämmans beslut — — — för registrering.

Vid anmälningen skola fogas två enligt 341 § andra stycket bestyrkta avskrifter av protokoll rörande beslutet, så ock i huvudskrift och avskrift det i 44 § andra stycket första punkten omförmälda yttrandet samt berättelse och yttrande som avses i nämnda stycke 2 och 3.

Om villkor — — — — — i 308 § 1 mom.

52 §.

Teckning av de nya aktierna skall ske å teckningslistan i huvudskrift eller i avskrift, som bestyrkts på sätt i 341 § andra stycket stadgas.

Teckning av de nya aktierna skall ske å teckningslistan i huvudskrift eller i avskrift, som bestyrkts av notarius publicus eller landsfiskal eller av två styrelseledamöter.

Vid teckningslistan — — — dessa tidningar.

Å varje — — — — — listans framläggande.

När aktieteckning — — — och postadress.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

59 §.

2 mom. Beslutet om ökningen skall genom styrelsens och verkställande direktörens försorg kungöras på sätt i 49 § stadgas. Ökningsbeslutet skall därefter av styrelsen eller verkställande direktören anmälas för registrering. Vid anmälningen skola fogas *dels två enligt 341 § andra stycket bestyrkta* avskrifter av protokoll som förts i ärendet, *dels* ett exemplar av de tidningar, i vilka beslutet varit infört, *dels ock* avskrift av den för nästföregående räkenskapsår fastställda balansräkningen eller, där beslutet ej fattats å ordinarie bolagsstämma som avses i 113 §, av de handlingar, som efter vad i 1 mom. tredje stycket sägs skola hava framlagts å bolagsstämman.

Aktiekapitalet skall — — — till aktiekapitalet.

De nya — — — — — i nummerföljd.

Ej må — — — — — i aktieboken.

60 §.

I försäkringsaktiebolag — — — bestämda minimikapitalet.

Sådan nedsättning — — — bolagsordningen registrerats.

Ej må — — — — — fullo täckta.

Då enligt de i förbehållet stadgade grunderna blivit bestämt att vissa aktier skola inlösas, skola styrelsen och verkställande direktören ofördröjligen göra anmälan för registrering av aktiekapitalets nedsättning med motsvarande belopp. Vid denna anmälan skall fogas avskrift av den fastställda balansräkningen för nästföregående räkenskapsår, så ock, där inlösen beslutats av bolagsstämma, två enligt 341 § andra stycket *bestyrkta* avskrifter av protokollet i ärendet samt i annat fall i två exemplar en av styrelsen och verkställande direktören underskriven handling rörande bestämmandet av vilka aktier som skola inlösas. Då registrering skett, skall aktiekapitalet anses nedsatt, och må inlösen ej dessförinnan ske.

När aktie — — — — — om inlösandet.

2 mom. Beslutet om ökningen skall genom styrelsens och verkställande direktörens försorg kungöras på sätt i 49 § stadgas. Ökningsbeslutet skall därefter av styrelsen eller verkställande direktören anmälas för registrering. Vid anmälningen skola fogas *dels* två avskrifter av protokoll som förts i ärendet, *dels* ett exemplar av de tidningar, i vilka beslutet varit infört, *dels ock* avskrift av den för nästföregående räkenskapsår fastställda balansräkningen eller, där beslutet ej fattats å ordinarie bolagsstämma som avses i 113 §, av de handlingar, som efter vad i 1 mom. tredje stycket sägs skola hava framlagts å bolagsstämman.

Då enligt de i förbehållet stadgade grunderna blivit bestämt att vissa aktier skola inlösas, skola styrelsen och verkställande direktören ofördröjligen göra anmälan för registrering av aktiekapitalets nedsättning med motsvarande belopp. Vid denna anmälan skall fogas avskrift av den fastställda balansräkningen för nästföregående räkenskapsår, så ock, där inlösen beslutats av bolagsstämma, två avskrifter av protokollet i ärendet samt i annat fall i två exemplar en av styrelsen och verkställande direktören underskriven handling rörande bestämmandet av vilka aktier som skola inlösas. Då registrering skett, skall aktiekapitalet anses nedsatt, och må inlösen ej dessförinnan ske.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

61 §.

1 mom. Beslut om — — — 127 § stadgas.

Förslag till — — — — — över berättelsen.

Handlägges nedsättningsfrågan — — — båda stämmorna.

Nedsättningsbeslutet skall — — — föreskrifter meddelas.

Inom fyra månader från det nedsättningsbeslutet fattades eller, om klandertalan därå anställes, från det denna talan genom lagakraftägande dom ogillades, skall nedsättningsbeslutet av styrelsen eller verkställande direktören anmälas för registrering. Vid anmälningen skola fogas två enligt 341 § andra stycket bestyrkta avskrifter av protokoll som förts i ärendet, så ock avskrift av den för nästföregående år fastställda balansräkningen eller, där fastställelse av balansräkningen ej skett i samband med nedsättningsbeslutet, av de i andra stycket 1, 2 och 3 omförmälda handlingarna.

Inom fyra månader från det nedsättningsbeslutet fattades eller, om klandertalan därå anställes, från det denna talan genom lagakraftägande dom ogillades, skall nedsättningsbeslutet av styrelsen eller verkställande direktören anmälas för registrering. Vid anmälningen skola fogas två avskrifter av protokoll som förts i ärendet, så ock avskrift av den för nästföregående år fastställda balansräkningen eller, där fastställelse av balansräkningen ej skett i samband med nedsättningsbeslutet, av de i andra stycket 1, 2 och 3 omförmälda handlingarna.

Har anmälan — — — nedsättningsbeslutet förfallet.

72 §.

Styrelseledamöterna och verkställande direktören skola vara myndiga här i riket bosatta svenska medborgare.

Styrelseledamöterna och verkställande direktören skola vara myndiga och, där ej för särskilt fall Konungen eller myndighet Konungen förordnar annat tillåter, här i riket bosatta svenska medborgare. Sådant tillstånd må beträffande styrelseledamöterna ej avse mer än en tredjedel av hela antalet.

81 §.

Bemyndigande för styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktören eller vice verkställande direktör att teckna bolagets firma må meddelas av styrelsen, där ej i bolagsordningen blivit bestämt, att sådant bemyndigande icke må meddelas. Styrelsen äge ock bemyndiga annan än nu sagts att teckna bolagets firma, om tillåtelse därtill givits i bolagsordningen eller av bolagsstämman; dock må i dylikt fall bemyndigande ej lämnas den som är omyndig eller den som icke är här i riket bosatt svensk medborgare.

Bemyndigande för styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktören eller vice verkställande direktör att teckna bolagets firma må meddelas av styrelsen, där ej i bolagsordningen blivit bestämt, att sådant bemyndigande icke må meddelas. Styrelsen äge ock bemyndiga annan än nu sagts att teckna bolagets firma, om tillåtelse därtill givits i bolagsordningen eller av bolagsstämman; dock må i dylikt fall bemyndigande ej lämnas den som är omyndig och ej heller utan tillstånd av Konungen eller myndighet Ko-

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

nungen förordnar den som icke är här i riket bosatt svensk medborgare.

Bemyndigande att — — — styrelsen återkallas.

90 §.

Utses, efter det ansökan om bolagets registrering gjorts, vice verkställande direktör, eller sker ändring i avseende å de till styrelseledamöter eller styrelsesuppleanter eller till verkställande direktör eller vice verkställande direktör utsedda personerna eller i fråga om rätten att teckna bolagets firma eller ändrar styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktören eller vice verkställande direktör eller eljest någon, som ensam eller i förening med annan äger teckna firman, sitt hemvist eller ändras bolagets postadress, skall styrelsen eller verkställande direktören därom ofördröjligen göra anmälan för registrering. Å denna anmälan skall vad i 29 § andra, tredje och *sjunde* styckena sägs äga motsvarande tillämpning. Vid anmälan, som ej avser allenast ändring av hemvist eller av bolagets postadress, skall fogas avskrift av protokoll eller annan handling som bestyrker anmälningen.

Utses, efter det ansökan om bolagets registrering gjorts, vice verkställande direktör, eller sker ändring i avseende å de till styrelseledamöter eller styrelsesuppleanter eller till verkställande direktör eller vice verkställande direktör utsedda personerna eller i fråga om rätten att teckna bolagets firma eller ändrar styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktören eller vice verkställande direktör eller eljest någon, som ensam eller i förening med annan äger teckna firman, sitt hemvist eller ändras bolagets postadress, skall styrelsen eller verkställande direktören därom ofördröjligen göra anmälan för registrering. Å denna anmälan skall vad i 29 § andra, tredje och *sjätte* styckena sägs äga motsvarande tillämpning. Vid anmälan, som ej avser allenast ändring av hemvist eller av bolagets postadress, skall fogas avskrift av protokoll eller annan handling som bestyrker anmälningen, *så ock, där jämt 72 eller 81 § särskilt tillstånd erfordras, bevis om sådant tillstånd.*

Rätt att — — — — — av anmälningen.

93 §.

3 mom. Om fastighet som avses i 2 mom. måste anses äga ett bestående värde väsentligt överstigande det belopp, vartill fastigheten är uppförd i närmast föregående balansräkning, må fastigheten utan hinder av vad i sagda moment är stadgat upptagas till högst detta värde, såframt det belopp varmed uppskrivning sker användes till

- a) avsättning till försäkringsfond, utjämningsfond, säkerhetsfond, återbäringsfond eller *regleringsfond* eller
b) erforderlig avskrivning på vär-

3 mom. måste anses äga ett bestående värde väsentligt överstigande det belopp, vartill fastigheten är uppförd i närmast föregående balansräkning, må fastigheten utan hinder av vad i sagda moment är stadgat upptagas till högst detta värde, såframt det belopp varmed uppskrivning sker användes till

- a) avsättning till försäkringsfond, utjämningsfond, säkerhetsfond eller återbäringsfond eller
b) erforderlig avskrivning på vär-

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

det av andra tillgångar av det slag
det som avses i 2 mom.

det av andra tillgångar av det slag
som avses i 2 mom.

Fastighetens värde — — — fastställda taxeringsvärdet.

94 §.

1 mom. I balansräkningen skola tillgångar och skulder fördelas i poster på sätt som må anses påkallat med hänsyn till verksamhetens art och allmänna bokföringsgrunder. Därvid skall iakttagas, att försäkringsfond upptages såsom särskild skuldpost; omfattar bolagets rörelse olika försäkringsgrenar, skall för varje försäkringsgren särskild försäkringsfond upptagas. Driver bolaget livförsäkringsrörelse, skola för denna verksamhetsgren såsom särskilda skuldposter upptagas jämväl följande tekniska fonder, nämligen utjämningsfond, säkerhetsfond, återbäringsfond och regleringsfond.

1 mom. I balansräkningen skola tillgångar och skulder fördelas i poster på sätt som må anses påkallat med hänsyn till verksamhetens art och allmänna bokföringsgrunder. Därvid skall iakttagas, att försäkringsfond upptages såsom särskild skuldpost; omfattar bolagets rörelse olika försäkringsgrenar, skall för varje försäkringsgren särskild försäkringsfond upptagas. Driver bolaget livförsäkringsrörelse, skola, *där icke annat följer av bolagets grunder*, för denna verksamhetsgren såsom särskilda skuldposter upptagas jämväl följande tekniska fonder, nämligen utjämningsfond, säkerhetsfond och återbäringsfond.

Närmare bestämmelser — — — av Konungen.

99 §.

Revisorer och — — — — — tillsatt honom.

Om revisor, — — — — — sådan stämman.

Den, som — — — — — tillsatt honom.

Skall enligt bolagsordningen revisor vara auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman och sker ändring i avseende å därtill utsedd person eller suppleant för denne eller beträffande sådan persons hemvist, skall styrelsen eller verkställande direktören ofördröjligen göra anmälan därom för registrering. Å denna anmälan skall vad i 29 § andra stycket sägs äga motsvarande tillämpning. Vid anmälan, som ej avser allenast ändring av hemvist, skall fogas avskrift av protokoll eller annan handling som bestyrker ändringen.

Skall enligt bolagsordningen revisor vara auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman och sker ändring i avseende å därtill utsedd person eller suppleant för denne eller beträffande sådan persons hemvist, skall styrelsen eller verkställande direktören ofördröjligen göra anmälan därom för registrering. Å denna anmälan skall vad i 29 § andra stycket sägs äga motsvarande tillämpning. Vid anmälan, som ej avser allenast ändring av hemvist, skall fogas avskrift av protokoll eller annan handling som bestyrker ändringen, *så ock, där jämlikt 100 § särskilt tillstånd erfordras, bevis om sådant tillstånd.*

Rätt att — — — — — av ändringen.

Med auktoriserad — — — godkänd granskningsman.

100 §.

1 mom. Revisor skall vara myndig här i riket bosatt svensk medborga-

1 mom. Revisor skall vara myndig och, *där ej för särskilt fall Konungen*

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

re. Revisor skall hava den erfarenhet beträffande bokföring och insikt i ekonomiska förhållanden som med hänsyn till bolagets verksamhet erfordras för uppdraget.

eller myndighet Konungen förordnar annat tillåter, här i riket bosatt svensk medborgare. Revisor skall hava den erfarenhet beträffande bokföring och insikt i ekonomiska förhållanden som med hänsyn till bolagets verksamhet erfordras för uppdraget.

Omfattar bolagets — — — godkänd granskningsman.
Till revisor — — — — — andres syskon.

130 §.

Sedan stadfästelse meddelats å ändring av bolagsordning eller grunder, skall ändringen av styrelsen eller verkställande direktören ofördröjligen anmälas för registrering. Ändringsbeslutet må ej gå i verkställighet innan registrering skett. Vid anmälningen skola fogas två enligt 341 § andra stycket bestyrkta avskrifter av beslutet om stadfästelse.

Sedan stadfästelse meddelats å ändring av bolagsordning eller grunder, skall ändringen registreras. Anmälan för registrering skall göras av styrelsen eller verkställande direktören ofördröjligen efter beslutet om stadfästelse eller, utom i fall som avses i andra stycket, i förväg i samband med ansökningen om stadfästelse. Ändringsbeslutet må ej gå i verkställighet innan registrering skett.

Avser beslutet — — — — — avsedda aktier.

133 §.

Ansökan om förlängning av koncession, som beviljats försäkringsaktiebolag för bestämd tid, skall, ställd till Konungen, inlämnas till försäkringsinspektionen sist sexton månader före utgången av den löpande koncessionen.

Ansökan om förlängning av koncession, som beviljats försäkringsaktiebolag för bestämd tid, skall, ställd till den myndighet som beviljat koncessionen, inlämnas till försäkringsinspektionen sist sexton månader före utgången av den löpande koncessionen.

Beslut om sådan ansökan skall fattas å ordinarie bolagsstämma. Vid ansökningen skall fogas enligt 341 § andra stycket bestyrkt avskrift av protokoll som förts i ärendet.

Beslut om sådan ansökan skall fattas å ordinarie bolagsstämma. Vid ansökningen skall fogas avskrift av protokoll som förts i ärendet.

142 §.

Likvidator skall vara myndig här i riket bosatt svensk medborgare.

Likvidator skall vara myndig och, där ej för särskilt fall Konungen eller myndighet Konungen förordnar annat tillåter, här i riket bosatt svensk medborgare. Sådant tillstånd må ej avse mer än en tredjedel av hela antalet likvidatorer.

Uppdraget att — — — — — stycket sägs.
Om likvidator, — — — — — ny likvidator.
Visar likvidator — — — — — till inspektionen.
Vad i — — — — — för likvidator.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

158 §.

Då likvidatorerna — — — — — för registrering.

Vid anmälningen, som skall vara undertecknad av samtliga likvidatorer, skola fogas enligt 341 § andra stycket bestyrkt avskrift av protokoll som förts i ärendet ävensom bevis om dagen för utfärdande av kallelsen å okända borgenärer.

Vid anmälningen, som skall vara undertecknad av samtliga likvidatorer, skola fogas avskrift av protokoll som förts i ärendet ävensom bevis om dagen för utfärdande av kallelsen å okända borgenärer.

163 §.

Har försäkringsaktiebolag — — — — — sin verksamhet.

Uppkommer fråga — — — till likvidationsrevisorerna.

Likvidationsrevisorerna skola — — — eller icke.

Balansräkningen, berättelsen — — — å stämman.

Bolagsstämmas beslut — — — — — för handen.

För registrering skall ofördröjligen anmälas, att likvidationen skall upphöra och bolagets verksamhet återupptagas. Anmälningen, som skall undertecknas av samtliga likvidatorer, skall innehålla försäkran, att hinder enligt första stycket mot verksamhetens återupptagande ej föreligger. Vid anmälningen skola fogas två enligt 341 § andra stycket bestyrkta avskrifter av protokoll, som förts i ärendet, samt avskrift av balansräkningen, berättelsen och yttrandet av likvidationsrevisorerna.

För registrering skall ofördröjligen anmälas, att likvidationen skall upphöra och bolagets verksamhet återupptagas. Anmälningen, som skall undertecknas av samtliga likvidatorer, skall innehålla försäkran, att hinder enligt första stycket mot verksamhetens återupptagande ej föreligger. Vid anmälningen skola fogas två avskrifter av protokoll, som förts i ärendet, samt avskrift av balansräkningen, berättelsen och yttrandet av likvidationsrevisorerna.

Beslutet om — — — — — registrering skett.

166 §.

2 mom. Å beslut om ändring av stadfäst bolagsordning eller stadfästa grunder skall ock sökas Konungens stadfästelse. Avser ändringen utvidgning av bolagets rörelse till ny försäkringsgren eller nytt verksamhetsområde eller avser ändringen en väsentlig omläggning av rörelsen skall vad om koncession för nytt bolag är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Konungen må uppdraga åt försäkringsinspektionen att i Konungens ställe meddela stadfästelse å ändringsbeslut i annat fall än i första stycket andra punkten sägs.

2 mom. Å beslut om ändring av stadfäst bolagsordning eller stadfästa grunder skall ock sökas Konungens stadfästelse. I Konungens ställe äger försäkringsinspektionen besluta i sådant ärende, därest det icke är av principiell betydelse eller eljest av synnerlig vikt.

Avser ändringen utvidgning av bolagets rörelse till ny försäkringsgren eller nytt verksamhetsområde eller avser ändringen en väsentlig omläggning av rörelsen, skall vid prövningen, huruvida stadfästelse må meddelas, vad om koncession för nytt bolag är stadgat äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Ansökan om — — — till försäkringsinspektionen.

Avser ansöknings — — — meddelanden (stiftarombud).

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Ansökan om ändring av stadfäst bolagsordning eller stadfästa grunder skall, sedan beslut om ändringen fattats, göras av styrelsen eller verkställande direktören. Vid ansökningen skall fogas *enligt 341 § andra stycket bestyrkt* avskrift av protokoll som förts i ärendet.

Ansökan om ändring av stadfäst bolagsordning eller stadfästa grunder skall, sedan beslut om ändringen fattats, göras av styrelsen eller verkställande direktören. Vid ansökningen skall fogas avskrift av protokoll som förts i ärendet.

170 §.

Bolagsordning för ömsesidigt försäkringsbolag skall angiva:

Bolagsordning för ömsesidigt försäkringsbolag skall angiva:

1. bolagets firma; — — — ägarum;

1. bolagets firma; — — — ägarum;

12. de grunder, enligt vilka eljest skall förfogas över uppkommen vinst, med särskilt angivande i fråga om livförsäkringsrörelse i vad mån avsättning skall ske till *regleringsfond*;

12. de grunder, enligt vilka eljest skall förfogas över uppkommen vinst, med särskilt angivande i fråga om livförsäkringsrörelse i vad mån avsättning skall ske till *återbäringsfond*;

13. antal och belopp av försäkringar, som skola vara tecknade, innan bolaget må anses bildat;

13. antal och belopp av försäkringar, som skola vara tecknade, innan bolaget må anses bildat;

14. beträffande annan försäkring än livförsäkring, *regler för begränsning av den ansvarighet bolaget må utan återförsäkring iklåda sig på en och samma risk*;

14. beträffande annan försäkring än livförsäkring *i vad mån bolaget är skyldigt att teckna återförsäkring*;

15. där verksamheten avser såväl direkt försäkring som återförsäkring, regler för återförsäkringens begränsning i förhållande till den direkta försäkringen;

15. där verksamheten avser såväl direkt försäkring som återförsäkring, regler för återförsäkringens begränsning i förhållande till den direkta försäkringen;

ävensom, där garantikapital förskjutes:

ävensom, där garantikapital förskjutes:

16. garantikapitalets belopp;

16. garantikapitalets belopp;

17. i vilken ordning garant skall inbetala tecknat garantibelopp;

17. i vilken ordning garant skall inbetala tecknat garantibelopp;

18. huruvida och i vilken ordning ränta skall erläggas å garantikapitalet och vinst utdelas till garant, så ock i vilken ordning garantikapitalet skall återbetalas.

18. huruvida och i vilken ordning ränta skall erläggas å garantikapitalet och vinst utdelas till garant, så ock i vilken ordning garantikapitalet skall återbetalas.

Antalet styrelseledamöter — — — antalet anges.

Bolagsordningen skall — — — enligt 183 §.

173 §.

För livförsäkring skola grunder upprättas beträffande

För livförsäkring skola, *där icke med hänsyn till försäkringens särskilda natur anledning till undantag föreligger*, grunder upprättas beträffande

(Gällande lydelse)

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv;
2. avsättning till och användning av utjämningsfond;
3. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev;
4. belåning av försäkringsbrev hos bolaget;
5. verkan av underlåten premiebetalning;
6. försäkringstagares rätt när, anorledes än av anledning som avses under 3 eller 5, försäkringen upphör i förtid eller bolaget eljest är fritt från ansvarighet för försäkringsfall;
7. återbäring till försäkringstagarna; *samt*
8. *begränsning av den ansvarighet bolaget må utan återförsäkring ikläda sig på en och samma risk.*

Skall försäkring, — — — — — för försäkringsfall.
Om grunder — — — — — och 273 §§.

191 §.

Ansökan om — — — — — koncession beviljats.

Ansökningsen skall beträffande styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktören och vice verkställande direktör innehålla uppgift om fullständiga namnet *ävensom* hemvist, så ock förklaring att dessa personer *äro svenska medborgare och ej äro omyndiga*. Där enligt denna lag eller bolagsordningen revisor skall vara auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman, skola beträffande sådan revisor och suppleant för denne lämnas enahanda uppgifter under angivande att han är auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman.

I ansökningsen — — — — — sådan firmatecknare.

Bolagets postadress skall angivas.
Vid ansökningsen skola fogas:

1. de listor å vilka teckning av försäkringar ägt rum;
2. avskrift av protokollet vid konstituerande stämman så ock, om särskild stämna hållits, avskrift av det därvid förda protokollet; samt
3. *två avskrifter av koncessionen,*

(Föreslagen lydelse)

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv;
2. avsättning till och användning av utjämningsfond;
3. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev;
4. belåning av försäkringsbrev hos bolaget;
5. verkan av underlåten premiebetalning;
6. försäkringstagares rätt när, anorledes än av anledning som avses under 3 eller 5, försäkringen upphör i förtid eller bolaget eljest är fritt från ansvarighet för försäkringsfall;
7. återbäring till försäkringstagarna;
8. *skyldighet att teckna återförsäkring; samt*
9. *förräntning av försäkringsbe-
lopp som förfallit till betalning.*

för försäkringsfall.

och 273 §§.

Ansökningsen skall beträffande styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktören och vice verkställande direktör innehålla uppgift om fullständiga namnet, *medborgarskap och* hemvist, så ock förklaring att dessa personer *ej äro omyndiga*. Där enligt denna lag eller bolagsordningen revisor skall vara auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman, skola beträffande sådan revisor och suppleant för denne lämnas enahanda uppgifter under angivande att han är auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman.

Bolagets postadress skall angivas.
Vid ansökningsen skola fogas:

1. de listor å vilka teckning av försäkringar ägt rum;
2. avskrift av protokollet vid konstituerande stämman så ock, om särskild stämna hållits, avskrift av det därvid förda protokollet; samt

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

bolagsordningen och i 173 § omfördä mälde grunder.

3. bevis om tillstånd som må vara lämnat enligt 204 §, jämförd med 72 och 81 §§, eller enligt 206 §, jämförd med 100 §.

Dessutom skall, — — — — — jämställd betalning.

I femte och sjätte styckena angivna avskrifter skola vara bestyrkta på sätt i 341 § andra stycket stadgas.

Har ej — — — — — av vittnen.

197 §.

Uppkommer i ömsesidigt försäkringsbolag förlust å annan försäkring än personförsäkring, skall det belopp, vartill förlusten uppgår, i den mån den icke varder täckt genom användande av befintliga till framtida förfogande avsatta medel eller genom nedsättning av reservfonden, med tillägg av högst en tiondel uttaxeras å dem, som varit delägare i bolaget under hela eller någon del av det räkenskapsår, varunder förlusten uppkommit. Är enligt bestämmelse i bolagsordningen delägarnas personliga ansvarighet begränsad till visst belopp eller har i bolagsordningen intagits föreskrift om att uttaxering i första hand skall ske inom en bestämd grupp av delägare eller eljest i annan ordning än i denna paragraf stadgas, skall uttaxeringen därefter jämkas.

Uppkommer i ömsesidigt försäkringsbolag förlust å försäkring som icke är personförsäkring eller återförsäkring, skall det belopp, vartill förlusten uppgår, i den mån den icke varder täckt genom användande av befintliga till framtida förfogande avsatta medel eller genom nedsättning av reservfonden, med tillägg av högst en tiondel uttaxeras å dem, som varit delägare i bolaget under hela eller någon del av det räkenskapsår, varunder förlusten uppkommit. Är enligt bestämmelse i bolagsordningen delägarnas personliga ansvarighet begränsad till visst belopp eller har i bolagsordningen intagits föreskrift om att uttaxering i första hand skall ske inom en bestämd grupp av delägare eller eljest i annan ordning än i denna paragraf stadgas, skall uttaxeringen därefter jämkas.

Varder ej — — — — — förlusten uppkommit.

Där garantikapital — — — till garanterna.

199 §.

Uttaxering skall ske i förhållande till varje delägaes försäkringsbelopp.

Uttaxering skall ske i förhållande till varje delägaes premier för annan försäkring än personförsäkring eller återförsäkring, vilka belöpa på det räkenskapsår varunder förlusten uppkommit.

Vid nedsättning — — — — — samma förhållande.

Har någon — — — — — mycket uppburit.

Om bolagsordningen — — — — — de gällande.

204 §.

3 mom. Vad i 90 § stadgas om registreringsanmälan skall lända till

3 mom. Vad i 90 § stadgas om registreringsanmälan skall lända till

(Gällande lydelse)

efterrättelse jämväl i fråga om ömsesidigt försäkringsbolag, dock skall vad där sägs om 29 § andra, tredje och *sjunde* styckena i stället avse 191 § andra, tredje och *åttonde* styckena.

227 §.

Sedan stadfästelse meddelats å ändring av bolagsordning eller grunder, skall ändringen *av styrelsen eller verkställande direktören ofördröjligen anmälas för registrering*. Ändringsbeslutet må ej gå i verkställighet innan registrering skett. *Vid anmälningen skola fogas två enligt 341 § andra stycket bestyrkta avskrifter av beslutet om stadfästelse.*

231 §.

Ansökan om förlängning av koncession, som beviljats ömsesidigt försäkringsbolag för bestämd tid, skall, ställd till *Konungen*, inlämnas till försäkringsinspektionen sist sexton månader före utgången av den löpande koncessionen.

Beslut om sådan ansökan skall fattas å ordinarie bolagsstämma. Vid ansökningen skall fogas *enligt 341 § andra stycket bestyrkt* avskrift av protokoll som förts i ärendet.

237 §.

Likvidator skall vara myndig här i riket bosatt svensk medborgare.

Likvidator skall vara myndig *och, där ej för särskilt fall Konungen eller myndighet Konungen förordnar annat tillåter*, här i riket bosatt svensk medborgare. *Sådant tillstånd må ej avse mer än en tredjedel av hela antalet likvidatorer.*

Uppdraget att — — — — — stycket sägs.
Om likvidator, — — — — — ny likvidator.
Visar likvidator — — — — — till inspektionen.
Vad i — — — — — för likvidator.

251 §.

Finnas, sedan den i kallelsen å okända borgenärer utsatta inställedagen är förbi och all veterlig gäld blivit betald eller erforderliga medel

Vid skifte av bolagets behållna tillgångar skola tillgångarna fördelas mellan dem, som vid bolagets träddande i likvidation voro delägare i

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

därtill avsatta, tillgångar vilka enligt bestämmelse i bolagsordningen kunna fördelas bland dem, som vid bolagets trädande i likvidation voro delägare i bolaget, skall fördelning ske i förhållande till varje delägarers försäkringsbelopp, där ej annan fördelningsgrund är bestämd i bolagsordningen.

bolaget, i förhållande till det sammanlagda beloppet av varje delägarers premier för de fem senaste räkenskapsåren. Innehåller bolagsordningen bestämmelser om annan fördelningsgrund, vare de gällande.

Förmenar delägare — — — motsvarande tillämpning.

Har delägare — — — — — äga tillämpning.

253 §.

Då likvidatorerna — — — för registrering.

Vid anmälningen, som skall vara undertecknad av samtliga likvidatorer, skola fogas enligt 341 § andra stycket bestyrkt avskrift av protokoll som förts i ärendet ävensom bevis om dagen för utfärdande av kallelsen å okända borgenärer.

Vid anmälningen, som skall vara undertecknad av samtliga likvidatorer, skola fogas avskrift av protokoll som förts i ärendet ävensom bevis om dagen för utfärdande av kallelsen å okända borgenärer.

259 §.

Har ömsesidigt — — — sin verksamhet.

Uppkommer fråga — — — till likvidationsrevisorerna.

Likvidationsrevisorerna skola — — — eller icke.

Balansräkningen, berättelsen — — — å stämman.

Bolagsstämmas beslut — — — för handen.

För registrering skall ofördröjligen anmälas, att likvidationen skall upphöra och bolagets verksamhet återupptagas. Anmälningen, som skall undertecknas av samtliga likvidatorer, skall innehålla försäkran, att hinder enligt första stycket mot verksamhetens återupptagande ej föreligger. Vid anmälningen skola fogas två enligt 341 § andra stycket bestyrkta avskrifter av protokoll, som förts i ärendet, samt avskrift av balansräkningen, berättelsen och yttrandet av likvidationsrevisorerna.

För registrering skall ofördröjligen anmälas, att likvidationen skall upphöra och bolagets verksamhet återupptagas. Anmälningen, som skall undertecknas av samtliga likvidatorer, skall innehålla försäkran, att hinder enligt första stycket mot verksamhetens återupptagande ej föreligger. Vid anmälningen skola fogas två avskrifter av protokoll, som förts i ärendet, samt avskrift av balansräkningen, berättelsen och yttrandet av likvidationsrevisorerna.

Beslutet om — — — — — registrering skett.

270 §.

Grunderna beträffande återbäring till försäkringstagarna skola innehålla regler för

1. avsättning till återbäringsfonden samt denna fonds användning;

2. tilldelning av återbäring;

Grunderna beträffande återbäring till försäkringstagarna skola innehålla regler för

1. användning av återbäringsfond;

2. tilldelning av återbäring; samt

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3. förräntning av återbäringsmedel; samt

3. förräntning av återbäringsmedel.

4. användning av regleringsfond.

Reglerna för — — — för tilläggsförsäkring.

Utfästelse om — — — — — av återbäring.

272 §.

Förutom för ändamål som angivas i grunderna må nedsättning av *regleringsfonden*, *utjämningsfonden* och *återbäringsfonden* ske allenast för täckande av förlust enligt vad i 273 § är stadgat, dock att försäkringsinspektionen må medgiva nedsättning av dylik fond när särskilda skäl äro därtill.

Nedsättning av säkerhetsfonden må icke utan försäkringsinspektionens tillstånd äga rum för annat ändamål än i samma lagrum 1 mom. och 2 mom. första stycket sägs.

Förutom för ändamål som angivas i grunderna må nedsättning av *återbäringsfonden* och *utjämningsfonden* ske allenast för täckande av förlust enligt vad i 273 § är stadgat, dock att försäkringsinspektionen må medgiva nedsättning av dylik fond när särskilda skäl äro därtill.

Nedsättning av säkerhetsfonden för annat ändamål än täckande av förlust enligt 273 § må ej ske utan försäkringsinspektionens tillstånd.

273 §.

1 mom. Meddelar försäkringsbolag enbart livförsäkring och uppkommer förlust å rörelsen, som ej kan täckas av befintliga till framtida förfogande avsatta medel, skall till täckande av förlusten nedsättning ske av *regleringsfonden*, *säkerhetsfonden*, *utjämningsfonden* och *återbäringsfonden* i nu angiven ordning.

Varder i — — — — — tilldelad återbäring.

Nedsättning av — — — — — är stadgat.

2 mom. Meddelar försäkringsbolag — — — av reservfonden.

Varder i — — — — — motsvarande tillämpning.

Uppkommer i bolag som avses i första stycket förlust å annan försäkring än livförsäkring och kan förlusten ej täckas av befintliga till framtida förfogande avsatta medel eller genom nedsättning av reservfonden skall till täckande av förlusten nedsättning ske av *regleringsfonden*, *utjämningsfonden*, *återbäringsfonden* och *säkerhetsfonden* i nu angiven ordning; dock att i fall då värdehandlingar vari sådan fond redovisas skola sättas i särskilt förvar på sätt i 276 § sägs fonden icke må nedsättas utan försäkringsinspektionens tillstånd. Vad sålunda

1 mom. Meddelar försäkringsbolag enbart livförsäkring och uppkommer förlust å rörelsen, som ej kan täckas av befintliga till framtida förfogande avsatta medel, skall till täckande av förlusten nedsättning ske av *återbäringsfonden*, *säkerhetsfonden* och *utjämningsfonden* i nu angiven ordning.

Uppkommer i bolag som avses i första stycket förlust å annan försäkring än livförsäkring och kan förlusten ej täckas av befintliga till framtida förfogande avsatta medel eller genom nedsättning av reservfonden skall till täckande av förlusten nedsättning ske av *återbäringsfonden*, *utjämningsfonden* och *säkerhetsfonden* i nu angiven ordning; dock att i fall då värdehandlingar vari sådan fond redovisas skola sättas i särskilt förvar på sätt i 276 § sägs fonden icke må nedsättas utan försäkringsinspektionens tillstånd. Vad sålunda stadgats skall ej lända till

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

stadgats skall ej lända till rubbning av vad i 197 § är föreskrivet om täckande av ömsesidigt försäkringsbolags förlust å *annan försäkring än personförsäkring*.

rubbning av vad i 197 § är föreskrivet om täckande av ömsesidigt försäkringsbolags förlust å *försäkring som icke är personförsäkring eller återförsäkring*.

274 §.

Vid envar tidpunkt skall ett belopp motsvarande försäkringsfonden för livförsäkringar vara redovisat i följande slag av värdehandlingar:

1. obligationer eller andra skuldförbindelser, som utfärdats eller garanterats av staten;

2. obligationer utfärdade av Sveriges allmänna hypoteksbank, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan eller *Inteckningsbanken aktiebolag* eller av hypoteksaktiebolag, som enligt vad därom finnes stadgat står under tillsyn av bank- och fondinspektionen;

3. av riksbanken, — — — kunna medgivas.

Utän hinder — — — — — i aktier.

Med försäkringsfond — — — återförsäkringsgivares ansvarighet.

Vid envar tidpunkt skall ett belopp motsvarande försäkringsfonden för livförsäkringar vara redovisat i följande slag av värdehandlingar:

1. obligationer eller andra skuldförbindelser, som utfärdats eller garanterats av staten;

2. obligationer utfärdade av Sveriges allmänna hypoteksbank, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan eller Svenska skeppshypotekskassan eller av hypoteksaktiebolag, som enligt vad därom finnes stadgat står under tillsyn av bank- och fondinspektionen;

3. av riksbanken, — — — kunna medgivas.

276 §.

1 mom. De värdehandlingar, — — — grundade förbindelser.

Det åligger styrelsen och verkställande direktören att tillse att, på sätt i första stycket är sagt, vid envar tidpunkt värdehandlingar till erforderligt belopp satts i särskilt förvar. Hava värdehandlingar satts i förvar till större värde än som enligt denna lag erfordras, må *försäkringsinspektionen på framställning av styrelsen eller verkställande direktören lämna tillstånd till utbekommande av värdehandlingar* svarande mot överskottet. Styrelsen eller verkställande direktören äge jämväl för utbetalande av förfallet försäkrings- eller återbäringsbelopp, för vilket avsättning ägt rum, utbekomma handlingar av motsvarande värde. Utbyte av värdehandling mot annan handling av motsvarande värde må äga rum, där

Det åligger styrelsen och verkställande direktören att tillse att, på sätt i första stycket är sagt, vid envar tidpunkt värdehandlingar till erforderligt belopp satts i särskilt förvar. Hava värdehandlingar satts i förvar till större värde än som enligt denna lag erfordras, äge *styrelsen eller verkställande direktören utbekomma handlingar* svarande mot överskottet. Styrelsen eller verkställande direktören äge jämväl för utbetalande av förfallet försäkrings- eller återbäringsbelopp, för vilket avsättning ägt rum, utbekomma handlingar av motsvarande värde. Utbyte av värdehandling mot annan handling av motsvarande värde må äga rum, där sådant påkallas av styrelsen eller verkställande direktören.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

sådant påkallas av styrelsen eller verkställande direktören.

Behöver bolaget — — — motsvarande värde.

277 §.

Meddelar försäkringsbolag såväl livförsäkring som *försäkring av annan slag*, skola tillgångar motsvarande säkerhetsfonden redovisas på sätt i 274 § är föreskrivet om försäkringsfond; i fråga om värdehandlingar, i vilka tillgångarna sålunda redovisas, gälla vad i 276 § sägs om där avsedda handlingar.

Meddelar försäkringsbolag såväl livförsäkring som *annan försäkring än personförsäkring*, skola tillgångar motsvarande säkerhetsfonden redovisas på sätt i 274 § är föreskrivet om försäkringsfond; i fråga om värdehandlingar, i vilka tillgångarna sålunda redovisas, gälla vad i 276 § sägs om där avsedda handlingar.

281 §.

Sist en månad efter bolagsstämma, varom i 113 eller 213 § förmåles, eller, om stämma ej hållits inom tid som där stadgas, inom sju månader från föregående räkenskapsårs utgång skall genom styrelsens och verkställande direktörens försorg till försäkringsinspektionen insändas *dels* avskrift av balansräkningen, vinst- och förlusträkningen, förvaltningsberättelsen och revisionsberättelsen, *dels* en särskild redogörelse angående bolagets verksamhet under räkenskapsåret och ställning balansdagen, *dels ock*, i fråga om livförsäkring, redogörelse för beräkning av premiereserven, utjämningsfonden *och återbäringsfonden*. Redogörelserna skola upprättas enligt anvisningar, som meddelas av inspektionen, och vara undertecknade, den förra av styrelsen och verkställande direktören samt den senare av aktuarien.

Sist en månad efter bolagsstämma, varom i 113 eller 213 § förmåles, eller, om stämma ej hållits inom tid som där stadgas, inom sju månader från föregående räkenskapsårs utgång skall genom styrelsens och verkställande direktörens försorg till försäkringsinspektionen insändas *dels* avskrift av balansräkningen, vinst- och förlusträkningen, förvaltningsberättelsen och revisionsberättelsen, *dels* en särskild redogörelse angående bolagets verksamhet under räkenskapsåret och ställning balansdagen, *dels ock*, i fråga om livförsäkring, redogörelse för beräkning av premiereserven *och* utjämningsfonden. Redogörelserna skola upprättas enligt anvisningar, som meddelas av inspektionen, och vara undertecknade, den förra av styrelsen och verkställande direktören samt den senare av aktuarien.

På avskriften — — — enligt balansräkningen.

282 §.

1 mom. Det åligger styrelsen och verkställande direktören för försäkringsbolag som meddelar livförsäkring att, såvitt angår livförsäkringsrörelsen, till försäkringsinspektionen insända *dels* inom nio månader efter varje räkenskapsårs utgång redogörelse i vad mån det verkliga för-

1 mom. Det åligger styrelsen och verkställande direktören för försäkringsbolag som meddelar livförsäkring att, såvitt angår livförsäkringsrörelsen, till försäkringsinspektionen insända *dels* inom nio månader efter varje räkenskapsårs utgång redogörelse i vad mån det verkliga för-

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

loppet av rörelsen avvikit från grunderna, *dels ock för varje femårsperiod*, å tid som inspektionen bestämmer, statistisk-ekonomisk utredning angående verksamhetens förlopp och bolagets ställning. *Där så finnes påkallat, må inspektionen jämväl för annan tid infordra sådan utredning.*

Redogörelsen och — — — — — av aktuarien.

Det ankommer på försäkringsinspektionen att bestämma när och för vilken tidrymd utredning som ovan sägs skall avgivas första gången efter bolagets bildande.

loppet av rörelsen avvikit från grunderna, *dels ock för period och å tid*, som inspektionen bestämmer, statistisk-ekonomisk utredning angående verksamhetens förlopp och bolagets ställning.

287 §.

1 mom. Det åligger styrelsen och verkställande direktören att när som helst för befattningshavare hos försäkringsinspektionen, som *enligt av Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant avseende företräda inspektionen*, hålla bolagets kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

2 mom. Befattningshavare hos försäkringsinspektionen, som *enligt av Konungen meddelade bestämmelser har befogenhet att företräda inspektionen*, äger närvara vid bolagsstämma eller av inspektionen utlyst styrelsesammanträde och deltaga i överläggningarna.

3 mom. Vad försäkringsinspektionens företrädare vid granskning av böcker, räkenskaper och andra handlingar eller vid bolagsstämma eller styrelsesammanträde *må hava erfårit angående enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden må ej yppas för allmänheten.*

1 mom. Det åligger styrelsen och verkställande direktören att när som helst för befattningshavare hos försäkringsinspektionen som *är behörig att företräda inspektionen eller annan, som av inspektionen förordnats att företräda denna*, hålla bolagets kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

2 mom. Befattningshavare hos försäkringsinspektionen som *är behörig att företräda inspektionen eller annan, som av inspektionen förordnats att företräda denna*, äger närvara vid bolagsstämma eller av inspektionen utlyst styrelsesammanträde och deltaga i överläggningarna.

3 mom. Vad försäkringsinspektionens företrädare *eller någon som biträder honom erfårit* vid granskning av böcker, räkenskaper och andra handlingar eller vid bolagsstämma eller styrelsesammanträde *må ej obehörigen yppas.*

287 a §.

Skyldighet enligt 283 § och 287 § 1 mom. att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning åligger även styrelsen och verkställande direktören i aktiebolag vars verksamhet utslutande har till föremål att bi-

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

träda försäkringsbolag, så ock ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i tarifförening, skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som biträder försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande. Samma skyldighet åligger jämväl styrelsen och verkställande direktören i annat aktiebolag än nu sagts, i den mån det med bolagets samtycke föreskrivits i villkor för medgivande enligt 336 § att innehava aktier i bolaget.

295 §.

2 mom. Beslut om — — — — —
Inom fyra månader från det beslutet fattades eller, om klandertalan därå anstälts, från det denna talan genom lagakraftägande dom ogillades, skall beslutet av det överlåtande bolagets styrelse eller verkställande direktör anmälas för registrering. Två enligt 341 § andra stycket bestyrkta avskrifter av protokoll som förts i ärendet, innehållande fullständigt angivande av förslaget till avtal, skola fogas vid anmälningen. Har anmälan ej gjorts inom föreskriven tid, vare frågan om överlåtelse förfallen.

ordinarie bolagsstämma.

Inom fyra månader från det beslutet fattades eller, om klandertalan därå anstälts, från det denna talan genom lagakraftägande dom ogillades, skall beslutet av det överlåtande bolagets styrelse eller verkställande direktör anmälas för registrering. Två avskrifter av protokoll som förts i ärendet, innehållande fullständigt angivande av förslaget till avtal, skola fogas vid anmälningen. Har anmälan ej gjorts inom föreskriven tid, vare frågan om överlåtelse förfallen.

303 §.

Ansökan om försäkringsbolags registrering och anmälan för registrering skola ingivas eller i betalt brev med posten insändas till försäkringsinspektionen. Sådan ansökan eller anmälan skall vara åtföljd av stadgade avgifter.

Ansökan om försäkringsbolags registrering och anmälan för registrering skola ingivas eller i betalt brev med posten insändas till försäkringsinspektionen.

304 §.

2 mom. Hava vid anmälan för registrering eller i fråga om upprättande av handling, som skall fogas vid sådan anmälan, icke iakttagits de föreskrifter, som finnas för varje särskilt fall stadgade, eller prövas beslut, som anmäles för registrering och för vars giltighet Konungens stadfästelse ej erfordras, icke hava

2 mom. Hava vid anmälan för registrering eller i fråga om upprättande av handling, som skall fogas vid sådan anmälan, icke iakttagits de föreskrifter, som finnas för varje särskilt fall stadgade, eller prövas beslut, som anmäles för registrering och för vars giltighet stadfästelse ej erfordras, icke hava tillkommit i

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

tillkommit i föreskriven ordning eller ej stå i överensstämmelse med föreskrifterna i denna lag eller eljest strida mot lag eller författning eller mot bolagsordningen eller grunderna eller vara till sin avfattning i något viktigare hänseende otydligt eller vilseledande, skall registrering vägras. Är annan grund till sådan klandertalan mot bolagsstämmbeslut, som avses i 131 § 1 mom. andra stycket eller 229 § 1 mom. andra stycket, än att vid beslutet i denna lag eller bolagsordningen upptagna föreskrifter om särskild röstpluralitet icke rätteligen iakttagits, vare det dock ej hinder mot registrering, sedan tid för väckande av klandertalan utgått utan att talan väckts.

föreskriven ordning eller ej stå i överensstämmelse med föreskrifterna i denna lag eller eljest strida mot lag eller författning eller mot bolagsordningen eller grunderna eller vara till sin avfattning i något viktigare hänseende otydligt eller vilseledande, skall registrering vägras. Är annan grund till sådan klandertalan mot bolagsstämmbeslut, som avses i 131 § 1 mom. andra stycket eller 229 § 1 mom. andra stycket, än att vid beslutet i denna lag eller bolagsordningen upptagna föreskrifter om särskild röstpluralitet icke rätteligen iakttagits, vare det dock ej hinder mot registrering, sedan tid för väckande av klandertalan utgått utan att talan väckts.

305 §.

Beviljas försäkringsaktiebolags — — — hans fullständiga namn och hemvist.

Innehåller bolagsordningen — — — kunna utgivas.

Den ena av de till försäkringsinspektionen ingivna avskrifterna av koncessionen skall förSES med bevis om registreringen av bolaget och återställas till detta. De listor å vilka aktieteckningen ägt rum skola ock återställas till bolaget.

Bolaget skall tillställas bevis om registreringen, tecknat å avskrift av koncessionen. De listor å vilka aktieteckningen ägt rum skola återställas till bolaget.

306 §.

Beviljas ömsesidigt — — — hans fullständiga namn och hemvist.

Innehåller bolagsordningen — — — i registret.

Den ena av de till försäkringsinspektionen ingivna avskrifterna av koncessionen skall förSES med bevis om registreringen av bolaget och återställas till detta. De listor å vilka teckning av försäkringar ägt rum skola ock återställas till bolaget.

Bolaget skall tillställas bevis om registreringen, tecknat å avskrift av koncessionen. De listor å vilka teckning av försäkringar ägt rum skola återställas till bolaget.

315 §.

Närmare föreskrifter om försäkringsregistrets förande, de i 314 § stadgade kungörelserna, avgifterna för registreringen och dess kungörande samt om tid och sätt för utgivande av den i nämnda paragraf omförmälda samlingen och dess över-

Närmare föreskrifter om försäkringsregistrets förande och de i 314 § stadgade kungörelserna samt om tid och sätt för utgivande av den i nämnda paragraf omförmälda samlingen och dess översändande till vissa myndigheter meddelas av Konungen.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

sändande till vissa myndigheter meddelas av Konungen.

327 §.

Med dagsböter eller fängelse straffes ock

1. styrelseledamot eller verkställande direktör, som uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift i redogörelse, utredning eller bevis, som avses i 281 eller 282 §, eller vid lämnande av upplysning enligt 283 §;

2. aktuarie, där han i redogörelse eller utredning, som enligt 281 eller 282 § avlämnats till försäkringsinspektionen, uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift;

3. styrelseledamot, med vars begivande utfärdas aktiebrev, interimisbevis eller teckningsbevis, som är ställt till innehavaren, eller dylikt brev eller bevis, i vilket mot föreskrift i 30 § andra stycket, 31 § första stycket tredje punkten eller 31 § andra stycket tredje punkten den i förbehåll som i nämnda lagrum sägs bestämda inskränkningen icke angivits;

4. styrelseledamot eller likvidator, där han uppsåtligen låter i aktieboken verkställa införing i strid mot bestämmelserna i 35 § 1 mom. andra eller tredje stycket, 35 § 2 mom. första eller andra stycket, 35 § 3 mom. första punkten, 54 § tredje punkten eller 59 § 2 mom. tredje stycket eller fjärde stycket sista punkten eller underlåter att ombesörja, att förändring i äganderätten till aktie varder jämlikt 35 § 1 mom. tredje eller fjärde stycket, 35 § 2 mom. första eller andra stycket eller 35 § 3 mom. första punkten införd i aktieboken;

5. styrelseledamot, verkställande direktör eller likvidator, som uppsåt-

Med dagsböter eller fängelse straffes ock

1. styrelseledamot eller verkställande direktör, som uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift i redogörelse, utredning eller bevis, som avses i 281 eller 282 §, eller vid lämnande av upplysning enligt 283 §;

2. den som jämlikt 287 a § lämnar upplysning enligt 283 § och som därvid uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift;

3. aktuarie, där han i redogörelse eller utredning, som enligt 281 eller 282 § avlämnats till försäkringsinspektionen, uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift;

4. styrelseledamot, med vars begivande utfärdas aktiebrev, interimisbevis eller teckningsbevis, som är ställt till innehavaren, eller dylikt brev eller bevis, i vilket mot föreskrift i 30 § andra stycket, 31 § första stycket tredje punkten eller 31 § andra stycket tredje punkten den i förbehåll som i nämnda lagrum sägs bestämda inskränkningen icke angivits;

5. styrelseledamot eller likvidator, där han uppsåtligen låter i aktieboken verkställa införing i strid mot bestämmelserna i 35 § 1 mom. andra eller tredje stycket, 35 § 2 mom. första eller andra stycket, 35 § 3 mom. första punkten, 54 § tredje punkten eller 59 § 2 mom. tredje stycket eller fjärde stycket sista punkten eller underlåter att ombesörja, att förändring i äganderätten till aktie varder jämlikt 35 § 1 mom. tredje eller fjärde stycket, 35 § 2 mom. första eller andra stycket eller 35 § 3 mom. första punkten införd i aktieboken;

6. styrelseledamot, verkställande direktör eller likvidator, som uppsåt-

(Gällande lydelse)

ligen eller av vårdslöshet i strid mot bestämmelserna i 63 §, 67 § 1 mom., 68 § första stycket, 193 § eller 195 § 1 mom. låter verkställa utbetalning till aktieägare eller garant;

6. revisor, likvidationsrevisor eller revisors eller likvidationsrevisors medhjälpare som, oaktat han insett eller bort inse, att skada därav kunnat följa, yppar något av vad vid verkställd granskning kommer till hans kännedom, utan att det med nödvändighet erfordras för fullgörande av hans uppdrag;

7. den som i sådan försäkran, varom förmäles i 107 §, uppsåtligen lämnar oriktig uppgift.

(Föreslagen lydelse)

ligen eller av vårdslöshet i strid mot bestämmelserna i 63 §, 67 § 1 mom., 68 § första stycket, 193 § eller 195 § 1 mom. låter verkställa utbetalning till aktieägare eller garant;

7. revisor, likvidationsrevisor eller revisors eller likvidationsrevisors medhjälpare som, oaktat han insett eller bort inse, att skada därav kunnat följa, yppar något av vad vid verkställd granskning kommer till hans kännedom, utan att det med nödvändighet erfordras för fullgörande av hans uppdrag;

8. den som i sådan försäkran, varom förmäles i 107 §, uppsåtligen lämnar oriktig uppgift.

328 §.

Med dagsböter straffes

1. styrelseledamot eller — — — nämnda lagrum;

4. stiftare, där han uppsåtligen eller av vårdslöshet bestyrker avskrift, som i 12 § första stycket eller 175 § första stycket sägs, ehuru avskriften är oriktig, så ock styrelseledamot, styrelsesuppleant, *verkställande direktör, vice verkställande direktör, likvidator, suppleant för likvidator eller firmatecknare*, där han uppsåtligen eller av vårdslöshet bestyrker avskrift, varom förmäles i 341 § *andra stycket*, ehuru avskriften är oriktig.

Med dagsböter straffes

1. styrelseledamot eller — — — nämnda lagrum;

4. stiftare, där han uppsåtligen eller av vårdslöshet bestyrker avskrift, som i 12 § första stycket eller 175 § första stycket sägs, ehuru avskriften är oriktig, så ock styrelseledamot och styrelsesuppleant, där han uppsåtligen eller av vårdslöshet bestyrker avskrift, varom förmäles i 52 § *första stycket*, ehuru avskriften är oriktig.

329 §.

Med dagsböter straffes ock

1. den som, i annat fall än i 327 § 3 och 4 avses, underlåter att iakttaga föreskrift i 30 §, 31 § första, andra eller fjärde stycket, 35 §, 54 § tredje punkten, 59 § 2 mom. tredje stycket eller fjärde stycket sista punkten eller 340 §, så ock den som bryter mot föreskrift i 34 §, 51 § andra stycket första punkten, 59 § 2 mom. fjärde stycket första punkten, 64 §, 301 § eller 334 § 2 mom. tredje stycket;

2. styrelseledamot, verkställande — — — stycket åligger.

Med dagsböter straffes ock

1. den som, i annat fall än i 327 § 4 och 5 avses, underlåter att iakttaga föreskrift i 30 §, 31 § första, andra eller fjärde stycket, 35 §, 54 § tredje punkten, 59 § 2 mom. tredje stycket eller fjärde stycket sista punkten eller 340 §, så ock den som bryter mot föreskrift i 34 §, 51 § andra stycket första punkten, 59 § 2 mom. fjärde stycket första punkten, 64 §, 301 § eller 334 § 2 mom. tredje stycket;

2. styrelseledamot, verkställande — — — stycket åligger.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

329 a §.

Den som bryter mot vad i 287 § 3 mom. är stadgat straffes med dagsböter eller fängelse, där ej gärningen är belagd med straff i strafflagen.

332 §.

2 mom. När god man på grund av förordnande jämlikt 11 kap. 4 § 5 lagen om förmynderskap förvaltar aktier för blivande ägares räkning, skall blivande ägare på anmälan av gode mannen införas såsom ägare i aktieboken med anteckning om förvärvet och om förordnandet.

2 mom. När god man på grund av förordnande jämlikt 18 kap. 4 § 5 föräldrabalken förvaltar aktier för blivande ägares räkning, skall blivande ägare på anmälan av gode mannen införas såsom ägare i aktieboken med anteckning om förvärvet och om förordnandet.

334 §.

1 mom. Beslutas i — — — — — femtio kronor.

Beslut om — — — — — i nedsättningsbeslutet.

I annat — — — — — sig därom.

Där beslut om sammanläggning av aktier ej ingår i beslut om nedsättning av aktiekapitalet, skall beslutet ofördröjligen av styrelsen eller verkställande direktören anmälas för registrering. Vid anmälningen skola fogas två enligt 341 § andra stycket bestyrkta avskrifter av protokoll som förts i ärendet.

Där beslut om sammanläggning av aktier ej ingår i beslut om nedsättning av aktiekapitalet, skall beslutet ofördröjligen av styrelsen eller verkställande direktören anmälas för registrering. Vid anmälningen skola fogas två avskrifter av protokoll som förts i ärendet.

336 §.

Av aktierna i svenskt aktiebolag må försäkringsbolag icke utan försäkringsinspektionens medgivande äga mer än en tjugondel eller, om aktier med olika röstvärde finnas, större antal än att röstetalet för aktierna utgör högst en tjugondel av röstetalet för samtliga aktier. Tillhör försäkringsbolaget koncern, skall vad sålunda stadgats gälla koncernen.

Av aktierna i svenskt eller utländskt aktiebolag må försäkringsbolag icke utan försäkringsinspektionens medgivande äga mer än en tjugondel eller, om aktier med olika röstvärde finnas, större antal än att röstetalet för aktierna utgör högst en tjugondel av röstetalet för samtliga aktier. Tillhör försäkringsbolaget koncern, skall vad sålunda stadgats gälla koncernen; aktiebolag, som ej är försäkringsbolag, skall därvid anses såsom koncernbolag, därest förhållandena äro sådana att aktiebolaget, om det varit försäkringsaktiebolag, jämlikt 333 § skulle hava räknats såsom dotterbolag.

Vad i första stycket är stadgat skall ej äga tillämpning å aktier i försäkringsaktiebolag eller i aktiebo-

Vad i första stycket är stadgat skall ej äga tillämpning å aktier i försäkringsaktiebolag eller i aktiebo-

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

lag, vars verksamhet har till föremål att äga aktier i försäkringsaktiebolag eller att tillskjuta garantikapital i ömsesidigt försäkringsbolag.

lag, vars verksamhet *uteslutande* har till föremål att äga aktier i försäkringsaktiebolag, att tillskjuta garantikapital i ömsesidigt försäkringsbolag, *att utöva förvaltning av försäkringsbolags fastigheter eller att biträda försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande.*

341 §.

Skall enligt — — — — — av styrelsen.

Avskrift, som på grund av särskild föreskrift i denna lag skall vara bestyrkt enligt detta stycke, skall vara till riktigheten bestyrkt av notarius publicus eller landsfiskal eller ock av minst två personer, som hava ställning av styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktör, vice verkställande direktör, likvidator, suppleant för likvidator eller firmatecknare.

Annan avskrift skall, där ej särskild föreskrift givits, vara till riktigheten bestyrkt av två personer.

Avskrift varom i denna lag stadgas skall, där ej särskild föreskrift givits, vara till riktigheten bestyrkt av två personer, som vid sina namn böra angiva yrke och postadress.

345 §.

I fråga om livförsäkring endast för dödsfall, vilken meddelas för en tid av längst fem år eller mot premie, som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, må Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, försäkringsinspektionen medgiva undantag från de särskilda bestämmelserna i denna lag angående livförsäkring.

Beträffande tjänstepensionsförsäkring — — — — — prövas skäligen.

Driver försäkringsbolag — — — — — finnas påkallade.

I fråga — — — — — i övrigt.

348 §.

Utan hinder av bestämmelserna i 168 § må för ändamål som avses i *lagen om försäkring för olycksfall i arbete* bildas ömsesidigt försäkringsbolag för vars förbindelser delägarna svara personligen; och skall beträffande sådant bolag i fråga om förlust å *olycksfallsförsäkringen* vad i

Utan hinder av bestämmelserna i 168 § må för ändamål som avses i *lagen om yrkesskadeförsäkring* bildas ömsesidigt försäkringsbolag för vars förbindelser delägarna svara personligen; och skall beträffande sådant bolag i fråga om förlust å *yrkesskadeförsäkringen* vad i 197—

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

197—203 §§ är för där avsett fall föreskrivet om uttaxering äga motsvarande tillämpning.

203 §§ är för där avsett fall föreskrivet om uttaxering äga motsvarande tillämpning.

Angående trafikförsäkringsrörelse — — — å motorfordon.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1962, där ej annat följer av vad nedan sägs. Vad i beslut om koncession eller i försäkringsbolags bolagsordning må vara stadgat angående sjuk- och olycksfallsförsäkring, som meddelas för längst tio år, skall efter den 1 januari 1962 avse sådan försäkring, som meddelas för längst fem år.

Bestämmelserna i 199 och 251 §§ i deras ändrade lydelse skola träda i kraft den 1 januari 1963.

Försäkringsinspektionen äger före den 1 januari 1962 stadfästa sådan ändring av försäkringsbolags bolagsordning och grunder som påkallas av denna lag. Inspektionen äger ock efter ansökan medgiva, att försäkringsbolag, i avvaktan på att ändring som nu sagts beslutas, stadfästes och registreras, senast intill utgången av år 1962 må tillämpa vad i äldre lag är stadgat angående regleringsfond och återbäringsfond.

Lagförslagets tillkomst

De centrala bestämmelserna för försäkringsverksamheten är givna i *lagen den 17 juni 1948 (nr 433) om försäkringsrörelse*. Lagen, som i sina huvudsakliga delar trädde i kraft den 1 januari 1949, har sedermera i vissa avsnitt ändrats genom lag den 16 juni 1950 (nr 320). Utländska försäkringsanstalters verksamhet regleras genom lagen den 9 juni 1950 (nr 272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Jämlikt bemyndigande den 10 januari 1958 tillkallade chefen för handelsdepartementet två utredningsmän¹ för att verkställa en översyn av lagstiftningen på försäkringsområdet.

Utredningsmännen, vilka antagit benämningen *1958 års försäkringssakkunniga*, har den 31 december 1959 avgivit betänkande med titeln »Översyn

¹ Utredningsmän har varit ledamoten av riksdagens andra kammare Nils Kellgren samt byråchefen i försäkringsinspektionen Lorentz Vogel.

av lagen om försäkringsrörelse» (SOU 1960:11). Betänkandet innehåller bl. a. förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen om försäkringsrörelse. Det framlagda förslaget innefattar en begränsad revision av lagstiftningen.

Över de sakkunnigas förslag har, efter remiss, avgivits *ytranden* av försäkringsinspektionen, pensionsstyrelsen, riksförsäkringsanstalten, riksskatte-nämnden, näringsfrihetsrådet, Svenska försäkringsbolags riksförbund och Svenska livförsäkringsbolags förening, vilka båda sammanslutningar avgivit gemensamt yttrande och i fortsättningen kallas Försäkringsbolagens riksförbund, Folksam-bolagen, Landsbygdens brandförsäkringsbolags förening, Socken- och häradsbolagens riksförbund, Försäkringstjänstemannaförbundet, Försäkringsfunktionärernas förbund, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges industriförbund, Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet landsbygdens folk, Kooperativa förbundet, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Yrkeskvinnors samarbetsförbund, Hyresgästernas riksförbund, Kungl. automobilklubben, Motormännens riksförbund, Motorförarnas helnykterhetsförbund, Svenska bankföreningen samt av Svenska sparbanksföreningen.

Yttranden har även avgivits av styrelserna i de till Svenska försäkringsbolags riksförbund anslutna Svenska personal-pensionskassan, Livförsäkringsbolaget Thule och Sakförsäkringsaktiebolaget Thule, Livförsäkringsbolaget Trygg, Försäkrings-Aktiebolaget Fylgia, försäkringsaktiebolagen Skandia och Norden samt Livförsäkringsaktiebolaget Skandia, Framtiden livförsäkringsaktiebolag, Svenska livförsäkringsbolaget, Försäkringsaktiebolaget Hansa, Städernas allmänna försäkringsbolag och i Sjöförsäkringsaktiebolaget Öresund. Nämnade styrelser har i sina yttranden huvudsakligen hänvisat till det av Försäkringsbolagens riksförbund avgivna yttrandet.

Gällande rätt m. m.

I fråga om gällande rätt och försäkringsrörelsens utveckling under nuvarande lagstiftning tillåter sig utskottet att hänvisa till de i propositionen intagna redogörelserna å s. 30—44 (grunddrag i försäkringsrörelsens utveckling), 61—62 (försäkringsbolags rätt att driva annan rörelse än försäkringsrörelse), 82—88 (koncessionsgivningen och branschspecifikationen), 100—104 (soliditets- och skälighetsprinciperna inom skadeförsäkringen), 141—148 (soliditets- och skälighetsprinciperna inom livförsäkringen), 194—196 (sjuk- och olycksfallsförsäkringens ställning), 209—212 (försäkringsvillkor och skadereglering) 231—235 (försäkringstagarinflytandet i försäkringsbolagen), 255 (livförsäkringsbolags fonder) och 260—262 (försäkringsinspektionens verksamhet).

Allmän motivering

De sakkunniga har framhållit, att de utgått från nu gällande ordning och byggt vidare på den grund, som lagts genom tidigare lagstiftningsarbete. Vid sin översyn av 1948 års lag om försäkringsrörelse (FL) har de sakkunniga eftersträvat att på bästa möjliga sätt tillvarata försäkringstagarnas intressen. Enligt de sakkunniga bör försäkringsrörelselagstiftningen i första hand ha till uppgift att skapa garantier för att försäkringstagarnas intressen blir väl tillgodosedda. Vidare erinras om att i utredningsdirektiven anförts, att moderniseringen av lagstiftningen på försäkringsområdet borde företagas i två etapper; ett slutligt ställningstagande i lagstiftningsfrågan vore nämligen inte möjligt, innan bl. a. pågående undersökningar om kapitalplaceringsfrågorna verkställts. I enlighet härmed har de sakkunniga lämnat värdesäkrings- och kapitalplaceringsfrågorna utanför sin lagöversyn.

Gällande grundsatser rörande FL:s tillämpningsområde och rätten att driva försäkringsrörelse lämnas av de sakkunniga orubbede. Sålunda föreslås icke någon ändring av principen att, där ej annat följer av vad i lag eller författning är stadgat, försäkringsrörelse endast får drivas av försäkringsaktiebolag eller ömsesidigt försäkringsbolag, som därtill erhållit särskild koncession.

Företagsformen har av de sakkunniga behandlats rätt ingående vad gäller livförsäkringsområdet. Följande sammanfattande synpunkter må här återges.

Såväl i livförsäkringsaktiebolag som i ömsesidiga livförsäkringsbolag drives verksamheten praktiskt taget helt för försäkringstagarnas räkning. De två företagsformerna står därför i realiteten mycket nära varandra. De sakkunnigas förslag rörande förstärkning av försäkringstagarrepresentationen i livförsäkringsaktiebolagen och rörande formerna för försäkringstagarrepresentationernas tillsättning medför, att de två företagsformerna ytterligare närmas till varandra. Inget nu föreliggande material visar, att den ena företagsformen i och för sig medför större fördelar för försäkringstagarna än den andra företagsformen. Några fördelar ur försäkringstagar synpunkt står därför icke i dag att vinna genom ett förbud mot aktiebolagsformen på livförsäkringsområdet och därav följande obligatorisk omstöpning av livförsäkringsaktiebolagen till ömsesidiga försäkringsbolag. Under sådana förhållanden synes det icke föreligga skäl att utmönstra aktiebolagsformen, som funnits på försäkringsområdet alltsedan det moderna försäkringsväsendets begynnelse. Livförsäkringen i Sverige infördes för övrigt just av aktiebolag. Företagsformerna livförsäkringsaktiebolag och ömsesidigt livförsäkringsbolag synes jämväl i fortsättningen böra få tävla med varandra och utvecklingen torde få visa, huruvida den ena formen kommer att slå ut den andra. Det är oriktigt att betrakta aktiebolaget såsom en företagsform, vilken förutsätter ett enskilt vinstintresse hos aktieägarna. Varken enligt svensk eller utländsk rätt existerar något hinder mot att ett allmänt aktiebolags syfte är ideellt och icke att bereda aktieägarna vinst. Detta framhålles uttryckligen i förarbetena till allmänna aktiebolagslagen. Det kan då icke heller vara formellt otillfredsställande att en rörelse, som drives för livförsäkringstagarnas räkning, är organiserad i livförsäkringsaktiebolagets form. De sakkunniga kan

således icke förorda, att FL ändras så, att på livförsäkringsområdet försäkringsrörelsens bedrivande i aktiebolagsform skall vara förbjudet. En frivillig övergång från den ena företagsformen till den andra kan enligt lagen ske i enkla former.

I propositionen, till vilken utskottet i denna del får hänvisa, redogöres närmare för *utredningens allmänna motivering samt yttrandena däröver* å s. 44—281.

Föredragande departementschefen, statsrådet Lange, anför inledningsvis bl. a. följande.

»Försäkringsverksamhetens stora sociala och ekonomiska betydelse i det moderna samhällslivet och försäkringsteknikens komplicerade natur har framdrivit en särskild lagstiftning till skydd för försäkringstagarna. Försäkringstagarna inbetalar stora belopp för risktäckning av olika slag, ibland i kombination med sparande, och ingår försäkringsavtal av ofta långsiktigt innehåll men saknar i allmänhet möjlighet att förstå den invecklade och för gemene man svårbegripliga teknik, varpå försäkringsverksamheten bygger. Genom den särskilda lagstiftningen till skydd för försäkringstagarintressena har försäkringsbolagens verksamhet ställts under offentlig kontroll.

1958 års försäkringssakkunnigas översyn av FL har företagits mot bakgrunden av utvecklingen under det gångna decenniet och på grundval av därvid gjorda erfarenheter av lagtillämpningen. Såsom framgår av det avgivna betänkandet bygger de sakkunniga sina överväganden på ett omfattande material. Den verkställda översynen har också resulterat i förslag till åtskilliga ändringar och kompletteringar av nu gällande lagstiftning. De sakkunniga har betonat sin strävan att vid lagöversynen vidareutveckla nu gällande principer i lagen och att på bästa möjliga sätt tillvarataga försäkringstagarnas intressen. I syfte att skapa ytterligare garantier för försäkringstagarnas skydd har i förslaget nya bestämmelser utarbetats och gällande bestämmelser översetts. Härvid har de sakkunniga även sökt tillvarataga föreliggande möjligheter till förenklingar.

Mot denna allmänna målsättning för de sakkunnigas arbete finnes från min sida självfallet icke något att erinra.

Tyngdpunkten i de sakkunnigas förslag kan sägas vara en väsentlig förstärkning av tillsynsmyndighetens — försäkringsinspektionens — ställning i akt och mening att möjliggöra en intensifierad tillsyn av försäkringsverksamheten. Inspektionen föreslås bl. a. få befogenhet att ålägga skadeförsäkringsbolag att innan beslut fattas om ändring av premiesats meddela inspektionen den avsedda ändringen samt material och överväganden rörande premieändringen. En sådan förhandskontroll skall enligt de sakkunnigas förslag också kunna utövas när det gäller ändringar i villkor, formulär till försäkringsbrev m. m. Vidare föreslås utökade befogenheter för inspektionen i fråga om tillsynen av skaderegleringen liksom en utsträckning av inspektionens rätt att infordra uppgifter och företaga inspektioner till att omfatta även tarifföreningar, skadereglerings- och villkorsnämnder samt andra liknande organ.

Andra förslag av större räckvidd går, såsom förut antytts, i liberaliserande riktning. Sålunda uppmjukas enligt förslaget förbudet för försäkringsbolag att driva annan rörelse än försäkringsrörelse. I samband härmed föreslås delegation till försäkringsinspektionen av beslutanderätten i fråga om ändringar i bolagsordningar och försäkringstekniska grunder. Även förslagen att kort livförsäkring av riskkaraktär skall kunna befrias från kravet på grunder och att, där fråga uteslutande är om personförsäkring, särskilda skäl icke skall krävas för förening i samma bolag av livförsäkringsrörelse och försäkringsrörelse av annat slag må här omnämnas.

Ytterligare andra frågor i förslaget som tilldrager sig större intresse avser försäkringstagarinflytandet i försäkringsbolagen och försäkringsinspektionens konsumentupplysande verksamhet. Även i åtskilliga mindre väsentliga hänseenden har de sakkunniga framfört förslag och rekommendationer.

Av den föregående redovisningen framgår att de sakkunnigas förslag i vissa delar mött stark kritik vid remissbehandlingen; detta gäller i synnerhet den föreslagna förhandskontrollen. Å andra sidan har också många förslag mötts med gillande av remissinstanserna. Som jag förut anfört utvidgades den offentliga tillsynen över försäkringsväsendet i väsentlig mån genom tillkomsten av FL och de år 1950 vidtagna ändringarna i lagen. Några remissinstanser — Landsorganisationen, Riksförbundet Landsbygdens folk och Sveriges lantbruksförbund — har också framhållit att ingen näringsgren i det svenska samhället torde vara mer kontrollerad än försäkringsverksamheten. Utvecklingen på försäkringsområdet efter 1948 och 1950 års lagstiftning bör enligt min uppfattning vara avgörande för frågan om en mera ingripande omläggning av formerna för tillsynsverksamheten i dagens läge bör vidtagas. En sådan omläggning synes icke böra komma till stånd utan att skäl härför i form av ådagalagda missförhållanden på området kan påvisas.

De sakkunniga torde icke ha velat göra gällande att så skulle vara fallet; i själva verket har de i många hänseenden uttalat sig positivt om försäkringsverksamhetens utveckling. Remissyttrandena får anses ge en mycket positiv bild av utvecklingen under 1950-talet på försäkringsområdet. Det vitsordas från många håll, bl. a. av tillsynsmyndigheten, att det gångna årtiondet präglats av en omfattande reformverksamhet med en starkt intensifierad konkurrens och att utvecklingen alltjämt fortsätter i denna riktning.

Även för egen del kan jag i det väsentliga ansluta mig till den positiva helhetssynen på försäkringsrörelsens utveckling under 1950-talet. Härav följer att jag på flera punkter finner den mot sakkunnigförslaget framförda kritiken berättigad och därför anser mig böra frångå vissa av utredningens förslag. I detta sammanhang vill jag framhålla att redan nu gällande lagstiftning ger vidsträckta möjligheter till ingripanden för det fall att detta skulle prövas påkallat i ett läge då den hittillsvarande gynnsamma utvecklingen skulle visa tendenser att brytas.

Även om jag sålunda vill förorda att vissa delar av betänkandet icke lägges till grund för lagstiftning kvarstår dock flera förslag som synes värda att nu

realiseras. Jag torde i det följande i anslutning till en redogörelse för de sakkunnigas olika förslag och den företagna remissbehandlingen få närmare redovisa mitt ställningstagande i olika frågor. Vissa allmänna frågor torde dock redan i detta sammanhang böra något beröras.

Kapitalplaceringsfrågorna har såsom tidigare anmärkts lämnats utanför de sakkunnigas lagöversyn. Så är även fallet med viss lagstiftning som vid sidan av FL behandlar problem, berörande försäkringsbolagens verksamhet eller angränsande frågor. De sakkunniga har emellertid anlagt vissa synpunkter på behovet av en revision av sådan lagstiftning.

Vad angår kapitalplaceringsproblemen vill jag erinra om att värdesäkringsfrågan sedan hösten 1959 är föremål för utredning av värdesäkringskommittén. Till denna kommitté har också överlämnats en den 20 maj 1959 av Svenska livförsäkringsbolags förening hos Kungl. Maj:t gjord framställning i ämnet. Kapitalplaceringsfrågorna torde få vidare övervägas sedan material för ett ställningstagande erhållits genom den pågående utredningen.

De sakkunniga har funnit att viss ändring bör vidtagas i taxeringsförordningen. Härtill får jag återkomma i det följande i samband med behandlingen av det förslag som aktualiserat ändringen. Vidare har de sakkunniga uttalat, att frågan om försäkringsväsendets undantagande från tillämpningsområdet för konkurrensbegränsningslagarna borde övervägas vid en framtida revision av konkurrenslagstiftningen. Frågan huruvida en sådan revision bör omfatta det angivna spörsmålet synes mig lämpligen böra upptagas när en gång en översyn av nämnda lagstiftning aktualiseras.

Om det framlagda förslaget till ändringar i FL genomföres torde vissa konsekvensändringar i lagen om utländska försäkringsanstalter bli erforderliga. Det är min avsikt att sedan erforderlig kompletterande utredning verkställts, snarast möjligt upplaga denna fråga.

Det närmast förestående lagstiftningsarbetet på försäkringsområdet torde även böra omfatta lagen om understödsföreningar som i jämförelse med FL framstår såsom starkt föråldrad.

I fråga om företagsformen på livförsäkringsområdet kan enligt min mening icke bortses från de företräden som den ömsesidiga bolagsformen har framför aktiebolagsformen. Det kan icke förnekas att aktieägarnas bestämmande i bl. a. de viktiga kapitalplaceringsfrågorna principiellt strider mot livförsäkringsverksamhetens i övrigt konsekventa intresseinriktning på försäkringstagarna. Den ömsesidiga bolagsformen innefattar även bättre försättningar att bereda försäkringstagarna betryggande möjligheter att inverka på försäkringsverksamheten än aktiebolagsformen. Å andra sidan bör hållas i minnet att 1950 års ändringar i FL innebar en icke oväsentlig nedtoning av aktieägarnas dominans i livförsäkringsbolagen till förmån för försäkringstagarintressena. Även utvecklingen därefter kan sägas — bl. a. till följd av statsmakternas ökade inflytande över kapitalmarknaden — ytterligare ha minskat de praktiska skillnaderna mellan den ömsesidiga bolagsformen och aktiebolagsformen. Jag kan därför ansluta mig till ståndpunkten, att några bindande föreskrifter om att livförsäkring endast skall

få meddelas av ömsesidiga försäkringsbolag icke nu bör övervägas. De anförda synpunkterna i frågan om val av företagsform torde få beaktas vid den framtida koncessionsgivningen.

I anslutning till frågan om val av företagsform vill jag framhålla att jag delar de sakkunnigas ståndpunkt att ett ingripande genom lagstiftning mot en garantigivning av den typ som Aktiebolaget Volvo introducerat på bilmarknaden icke för närvarande bör ske. Förhållandena på detta område bör dock följas med uppmärksamhet. I den mån utvecklingen skulle ge anledning härtill får frågan upptagas till förnyat övervägande.»

I fråga om försäkringsbolags rätt att driva annan rörelse än försäkringsrörelse yttrar *departementschefen* bl. a. följande.

»Enligt gällande lag äger försäkringsbolag icke rätt att driva annan rörelse än försäkringsrörelse. För att bl. a. förhindra uppkomsten av ett företagarentresse utanför försäkringsväsendets eget område gäller vidare såsom huvudregel att försäkringsbolag icke utan försäkringsinspektionens medgivande får äga mer än en tjugondel av aktierna i svenskt aktiebolag. Tjugondelsregeln skall om koncernförhållande föreligger tillämpas å koncernen. Begränsningsregeln äger icke tillämpning å aktier i försäkringsaktiebolag och i aktiebolag, vars verksamhet har till föremål att äga aktier i försäkringsaktiebolag eller att tillskjuta garantikapital i ömsesidigt försäkringsbolag (holdingbolag).

De sakkunniga har föreslagit vissa ändringar i de nu redovisade bestämmelserna. För det första föreslås att försäkringsinspektionen skall ges rätt att medge undantag från förbudet för försäkringsbolag att driva annan rörelse än försäkringsrörelse. Vidare skall försäkringsbolag även utan särskilt medgivande få rätt att driva viss direkt i lagen angiven verksamhet. Såsom den föregående redogörelsen utvisar skall enligt förslaget även begränsningsregeln rörande försäkringsbolags rätt att äga aktier jämkas i vissa hänseenden.

Vid remissbehandlingen har förslagen i princip tillstyrkts eller lämnats utan erinran; i ett remissyttrande har dock intagits en avvisande hållning i en detaljfråga. Även för egen del vill jag förorda att ändringar genomföres i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag.

Enligt min uppfattning synes det sålunda motiverat att öppna vissa möjligheter till undantag från huvudregeln med förbud för försäkringsbolag att driva annan rörelse än försäkringsrörelse. För undantag bör krävas särskilda skäl. Intresset av försäkringsrörelsens soliditet, som förbudsregeln avser att tillgodose, får givetvis icke åsidosättas genom en sådan reform. Erforderliga garantier härför får anses föreligga om avvikelser från huvudregeln kan äga rum först efter prövning i varje särskilt fall. Bolagsordning skall ange föremålet för bolagets verksamhet och frågan om skäl för undantag föreligger i det enskilda fallet bör lämpligen prövas i samband med att bolagsordning eller ändring däri stadfästes. Den avsedda prövningen synes böra ske

under beaktande av grundtankarna bakom förbudsregeln. Dispens från det principiella förbudet mot att driva annan rörelse än försäkringsrörelse torde ej böra medges i andra fall än sådana då ett undantag kan anses direkt främja försäkringstagarnas intressen. I allmänhet synes också böra krävas att rörelsen i fråga har ett naturligt samband med försäkringsverksamheten. Den nu förordade lösningen torde enligt min uppfattning i högre grad än det av Försäkringsbolagens riksförbund förordade systemet tillgodose det från försäkringsbolagshåll uttalade önskemålet om möjligheter för en smidig anpassning till utvecklingen på området.

Enligt den av de sakkunniga förordade lösningen skall bolagen utan vidare äga rätt att utöva viss verksamhet vid sidan om försäkringsrörelsen. Försäkringsbolag bör sålunda få biträda annat försäkringsbolag vid dess rörelse, uppföra bostads-, kontors- eller affärsfastighet, avsedd att utgöra en varaktig kapitalplacering, samt bedriva sådan maskinuthyrnings- och annan verksamhet, vilken medför ett ändamålsenligt utnyttjande av maskiner och personal, som erfordras för bolagets försäkringsrörelse. För egen del kan jag ansluta mig till de sakkunnigas syn på frågan om försäkringsbolagens möjligheter att få driva sådan främmande rörelse. I allmänhet måste sådana särskilda skäl, som nyss nämnts, anses föreligga för bolag som vid sidan om försäkringsrörelsen önskar upptaga verksamhet av den karaktär som nu åsyftas. Verksamhet av sådant slag ger ökat utrymme för ett rationellt utnyttjande av försäkringsväsendets kapacitet och gagnar därmed försäkringstagarna. Vad jag nu anfört torde få beaktas i samband med stadfästelsen av bolagsordning eller ändring däri. Däremot synes icke behov föreligga att i lagtexten genom en uppräkningslista ange i vilken utsträckning försäkringsbolag bör ha frihet att driva främmande rörelse.

Hyresgästernas riksförbund har yppat farhågor bl. a. för att vidgade möjligheter för försäkringsbolag att uppföra fastigheter för kapitalplacering skulle komma att begränsa möjligheterna för andra företagare inom byggnads- och bostadsbranschen att erhålla inteckningslån. I anledning härav vill jag understryka de sakkunnigas uttalande att förslaget icke berör kapitalplaceringsproblemen utan endast har den tekniska innebörden, att försäkringsbolagen icke längre såsom hittills varit fallet obligatoriskt hänvisas till entreprenadkontraktsformen när det gäller nybyggnadsverksamhet. Att förekomsten av en valmöjlighet härvidlag kan vara värdefull synes mig bestrykt genom den verkställda utredningen.

De sakkunniga har i sitt betänkande diskuterat frågan om rätt för livförsäkringsbolag att förvalta och förränta förfallna försäkringsbelopp. Enligt de sakkunnigas mening bör försäkringsrörelsebegreppet fattas så vidsträckt att däri ingår även nu nämnda former av kapitalförvaltning. Jag kan ansluta mig till uppfattningen att livförsäkringsrörelse innefattar förvaltning och förräntning av förfallna livförsäkringsbelopp.

När det gäller livförsäkringsbolagens sparfrämjande verksamhet i övrigt synes det svårt att i förväg göra mera bestämda uttalanden om avgränsningen av vad som bör kunna tillåtas i detta avseende. Utöver de allmänna syn-

punkter på prövningen som jag utvecklat i det föregående torde emellertid vad de sakkunniga anfört i denna speciella fråga kunna vara till viss vägledning. Jag vill också mera allmänt understryka värdet av en från samhällsynpunkt angelägen utökning av livförsäkringsbolagens sparmedelsinsamlande verksamhet. Till en början torde dock endast sådan kapitalförvaltningsrörelse som står i samband med försäkring böra ifrågakomma. Spörsmålet om en mera långtgående utvidgning av den sparfrämjande verksamheten, innebärande rätt att driva kapitalförvaltningsrörelse utan samband med försäkring, bör avgöras i ett större sammanhang. Definitivt ställningstagande till detta spörsmål synes icke böra ske förrän i samband med en allmän översyn av gränsdragningen mellan olika kreditinstituts verksamhet. Frågan om en sådan översyn överväges för närvarande inom finansdepartementet.

I principiell överensstämmelse med försäkringsinspektionen anser jag att frågorna om försäkringsbolags rätt att driva främmande rörelse bör prövas av inspektionen utom i ärenden av principiell betydelse eller eljest av synnerlig vikt, vilka bör ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra. Med den ordning för behandlingen av stadfästelseärenden, som jag i det följande avser att förorda, kommer detta att bli fallet.»

Vad koncessionsgivningen och branschspecifikationen beträffar, framhåller *departementschefen* bl. a. följande.

»De sakkunnigas behandling av frågorna om koncessionsgivningen och branschspecifikationen utmynnar icke i förslag till lagändring i annan del än beträffande beslutanderätten i koncessionsärenden. I detta hänseende föreslås, att avgörandet i ärenden angående stadfästelse av ändring av bolagsordning och grunder — vilket redan nu i viss utsträckning ankommer på försäkringsinspektionen — överflyttas från Kungl. Maj:t till inspektionen; dock med skyldighet för inspektionen att överlämna ärenden av principiell betydelse eller eljest av synnerlig vikt till Kungl. Maj:ts avgörande.

Förslaget att överföra beslutanderätten i stadfästelseärenden om ändring av bolagsordning och grunder till försäkringsinspektionen har godtagits eller lämnats utan erinran i remissyttrandena. Även den av de sakkunniga redovisade inställningen till koncessionsgivningen och branschspecifikationen har i allmänhet vunnit remissinstansernas gillande.

De sakkunniga har verkställt en ingående granskning av koncessionsgivningen och därvid kommit till den slutsatsen att anledning ej finnes att föreslå någon ändring av de i FL föreskrivna materiella villkoren för koncession. Denna ståndpunkt finner jag välgrundad. Den företagna utredningen får anses utvisa att nuvarande regler är ändamålsenliga och erbjuder tillfredsställande möjligheter att anpassa tillämpningen till utvecklingen på försäkringsområdet. Det saknas från dessa utgångspunkter skäl att rubba den av statsmakterna vid tillkomsten av FL uppställda grundsatsen att koncession förutsätter att den tillämnade rörelsen skall vara behövlig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Från några remissinstansers sida har uttryckts tvekan om nyttan av en

behovsprövning. Bl. a. har härvid pekats på att en sådan prövning torde vara oförenlig med utvecklingen mot en fri europeisk marknad. Härtill må anmärkas, att försäkringsrörelsen i de flesta länder står under särskild kontroll från statsmakternas sida. OEEC:s underkommitté för försäkringsfrågor har påbörjat ett jämförande arbete rörande försäkringslagstiftningen i olika europeiska länder. Om ett europeiskt samarbete kommer till stånd på detta område är det möjligt, att detta skulle kunna medföra vissa problem rörande s. k. harmonisering av försäkringslagstiftningen. Utvecklingen av denna fråga får givetvis följas med uppmärksamhet. På sakens nuvarande ståndpunkt, innan ännu riktlinjer för ett sådant samarbete uppdragits, torde dock skäl ej föreligga att överväga ett uppgivande av det nuvarande systemet.

Såsom de sakkunniga anmärkt har koncessionsgivningen på skadeförsäkringsområdet efter tillkomsten av FL i hög grad påverkats av den ökade utbredningen av olika slag av kombinationsförsäkringar, inneslutande moment från ett flertal försäkringsgrenar. Hemförsäkringen och fastighetsförsäkringen är exempel på dylika former av standardiserade enhetsförsäkringar, som nått stor popularitet. Eftersom många skadeförsäkringsbolag endast haft koncession för vissa av de försäkringsformer, som ingår i de nya kombinationsförsäkringarna, har koncessionsutvidgningar aktualiserats för att ge vederbörande bolag möjlighet att erbjuda sina kunder de gängse kombinationsförsäkringarna. Jag delar de sakkunnigas uppfattning att det sett i stort bör anses vara ett försäkringstagarintresse, att sådana försäkringsbolag, som redan äger rätt att meddela de viktigaste av de försäkringsformer, som ingår i rationella och kostnadsbesparande försäkringskombinationer, genom koncessionsutvidgningar beredes möjlighet att tillhandahålla försäkringskombinationerna i deras helhet. Med hänsyn till utvecklingen på området får sådana koncessionsutvidgningar från försäkringstagar synpunkt anses behövliga och innefatta en sund utveckling av försäkringsväsendet. Enligt min mening finnes därför ej skäl att i detta avseende överväga en omläggning av den förda koncessionspolitiken.

Enligt FL skall försäkringsbolags bolagsordning bl. a. innehålla uppgift om föremålet för bolagets verksamhet. Spörsmålet om hur långt specifikationen skall drivas ansågs av de lagstiftande instanserna vid FL:s tillkomst böra överlämnas åt rättstillämpningen. Såsom tidigare nämnts har de sakkunnigas behandling av frågan om branschspecifikationen icke utmynnat i förslag till lagändring. Vad de sakkunniga anfört i ämnet har mera karaktären av ett framtidsprogram och åsyftar icke några omedelbart verkande åtgärder. De sakkunniga konstaterar, att branschspecifikationen drivits långt och att den nuvarande detaljuppräknningen av olika försäkringsformer är förenad med vissa praktiska olägenheter. De förordar därför att branschspecifikationen, i främsta rummet inom sakförsäkringen, göres mindre detaljerad än som för närvarande är fallet och att försäkringsinspektionen i detta syfte och under beaktande av den pågående utvecklingen av försäkringsformerna i samarbete med representanter för försäkringsväsendet upp-

rättar en standardbranschekatalog. En sådan branschekatalog skulle enligt de sakkunniga ha karaktären av en riktpunkt vid bolagsordningarnas utformning i framtiden.

De sakkunnigas utredning av förhållandena på förevarande område synes utvisa, att en viss förenkling av branschspecifikationen är både möjlig och önskvärd. Det framkomna uppslaget torde därför vara värt att pröva och jag finner för egen del ej något att erinra mot att ett samarbete av angivet slag upptages.

Med stöd av bemyndigande i FL har Kungl. Maj:t uppdragit åt försäkringsinspektionen att i viss utsträckning stadfästa beslut angående ändring av bolagsordning och grunder. De sakkunnigas förslag om en längre gående överflyttning av beslutanderätten i ändringsärenden till försäkringsinspektionen har, med den utformning förslaget erhållit, den huvudsakliga innebörden, att avgörandet av åtskilliga ärenden av mera rutinbetonad karaktär överflyttas från Kungl. Maj:t till försäkringsinspektionen. Viktigare ändringsärenden kommer alltså, liksom ärenden om nybildning av försäkringsbolag, att avgöras av Kungl. Maj:t. De skäl som anförts för den föreslagna reformen synes övertygande och jag vill därför förorda dess genomförande.»

Om soliditets- och skälighetsprinciperna inom skadeförsäkringen yttrar *departementschefen* följande.

»Den offentliga tillsynen över försäkringsbolagen tar sikte på två grundprinciper för bolagens verksamhet. Den ena innefattar försäkringstagarnas intresse av att bolagen uppfyller tillfredsställande anspråk på soliditet, dvs. att trygghet föreligger att givna försäkringsutfästelser kan infrias. Den andra grundsatsen kan formuleras i kravet på att premierna skall vara skäligt avvägda.

Beträffande skadeförsäkringen har kravet på soliditet icke kommit till direkt uttryck i FL. Det oaktat gäller självfallet såsom ett primärt villkor även för försäkringsverksamheten på detta område, att den bl. a. skall sikta till att trygga försäkringsföretagets förmåga att fullgöra sina förpliktelser gentemot försäkringstagarna. I likhet med de sakkunniga, vilkas synpunkter i denna fråga i allt väsentligt godtagits eller lämnats utan erinran av remissinstanserna, anser jag anledning saknas att nu ändra den framskjutna plats soliditetskravet intagit i tillsynsverksamheten. Utvecklingen på skadeförsäkringsområdet, betingad bl. a. av stark konkurrens bolagen emellan, tenderar mot nya försäkringsformer, nya kombinationer av olika försäkringsmoment och förenkling och rationalisering av bestående försäkringsgrenar. Denna utveckling för med sig nya problem rörande riskuppskattning och premieberäkning. Det är en viktig uppgift för försäkringsinspektionen att följa denna utveckling och tillse att behovet av goda soliditetsgarantier icke eftersättes.

Jag vill även understryka vad de sakkunniga anført om behovet från soli-

ditetssynpunkt av att bolagen vid sina kapitalplaceringar sörjer för en ändamålsenlig riskspridning.

Kravet på skälighet vid bestämmandet av premier för skadeförsäkring lagfästes först genom 1950 års ändringar i FL. Enligt 282 § 2 mom. i lagen åligger det styrelsen och verkställande direktören i skadeförsäkringsbolag att med hjälp av fortlöpande statistik eller annorledes övervaka att premiesättningen är skäligt avvägd med hänsyn till den risk, försäkringen är avsedd att täcka, nödiga omkostnader för försäkringen samt omständigheterna i övrigt. Det åligger nämnda bolagsorgan att till försäkringsinspektionen för tidrymd som inspektionen bestämmer insända redogörelse för den metod som använts för övervakningen av premiesättningen och för erfarenheterna av övervakningen. Från dessa bestämmelsers tillämpning undantages sjö- och transportförsäkring samt all verksamhet som bedrivs i utlandet.

För den obligatoriska trafikförsäkringen gäller särskilda bestämmelser enligt lagen om trafikförsäkring å motorfordon, som medger en mera långtgående kontroll än motsvarande regler i FL.

De sakkunniga föreslår — delvis efter mönster från trafikförsäkringslagen — en betydande skärpning av FL:s bestämmelser rörande tillsynen över att skälighetsgrundsatsen följes av bolagen. Enligt förslaget införes sålunda i FL en bestämmelse, enligt vilken det åligger bolagsstyrelsen eller verkställande direktören att, i den omfattning försäkringsinspektionen bestämmer, innan beslut fattas om ändring av premiesats, meddela inspektionen den avsedda ändringen samt en sammanfattning av det material och de överväganden, varpå den avsedda ändringen bygger. Bestämmelsen syftar till att öka insynen i skadeförsäkringsbolagens premiesättning och att bereda inspektionen tillfälle att i fall av behov upptaga överläggningar med försäkringsbolagen rörande avsedda premieändringar. Vidare föreslår de sakkunniga förtydligande av gällande regler om inspektionens rätt att infordra uppgifter från bolagen i syfte att möjliggöra krav på en utförligare redovisning av skälighetsförhållandena vid premiesättningen.

Det stora flertalet remissinstanser har ställt sig starkt kritiska till förslaget att försäkringsinspektionen skall kunna föreskriva förhandsanmälan om premieändring. Från flera håll har framhållits att en förhandsgranskning från inspektionens sida av tillämnade premieförändringar skulle komma att verka hämmande på försäkringsbolagens initiativkraft och konkurrensvilja. Det har även anförts att den ifrågasatta ordningen i praktiken skulle innebära att försäkringsinspektionen i förväg godkände bolagens premiepolitik.

Såsom framgår av vad de sakkunniga anført har försäkringsinspektionen endast i relativt begränsad utsträckning kunnat ägna sig åt granskning av premiesättningens skälighet. Den främsta grunden härtill har varit att inspektionen saknat tillräckliga personella resurser för en mera intensiv övervakning på detta område. Enär lagstiftningen sålunda ännu icke kommit att tillämpas i avsedd utsträckning saknas erfarenheter, som gör det möj-

ligt att säkert bedöma effektiviteten av gällande ordning för kontrollen. Såsom framhålles av bl. a. försäkringsinspektionen och landsorganisationen bör emellertid en förstärkning av inspektionens personalresurser göra det möjligt att redan inom ramen för nuvarande lagstiftning komma till rätta med flertalet av de brister i skälighetsgranskningen, som de sakkunniga påpekat. De vägar försäkringsinspektionen anvisat för en utbyggd kontroll av premieskäligheten synes ändamålsenliga och ägnade att ge inspektionen tillfredsställande möjligheter att inverka på premieutvecklingen. Härtill kommer de allmänna betänkligheter, som kan anföras mot att genom en förhandskontroll av föreslagen typ ingripa i försäkringsbolagens premiepolitik.

Det behöver icke närmare utvecklas, att den granskning som försäkringsinspektionen bör bedriva icke kan ges formen av en detaljkontroll över hela det område som skadeförsäkringen omspannar. Tillsynen måste här av naturliga skäl koncentreras till sådana försäkringsområden, där behovet från försäkringstagarsynpunkt av övervakning gör sig särskilt gällande. Det kan även vara anledning erinra om att vanskligheter av flera slag möter vid en prövning av skälighetsfrågorna. Delvis sammanhänger svårigheterna med att man inom skadeförsäkringen i viss mån är hänvisad till att göra premieavvägningen efter tekniska riskbedömningar utan tillräcklig statistisk underbyggnad.

De sakkunniga har med rätta understrukit behovet av att försäkringsinspektionen för sin granskningsverksamhet har tillgång till allt material, som behövs för att bedöma premieavvägningen. Delvis kan det här vara fråga om uppgifter, som erfordras för bedömningen av viss uppkommen fråga. Inspektionen måste emellertid även kunna ålägga bolagen att kontinuerligt lämna uppgifter, som mera allmänt belyser underlaget för premiesättningen. Av naturliga skäl är inspektionen i första hand hänvisad till uppgifter som framkommer vid bolagens egen bearbetning av det underliggande materialet. Inspektionen bör emellertid icke alltid vara bunden till bolagens statistikuppläggning. Såsom inspektionen påpekat bör den kunna kräva exempelvis uppdelning efter andra riskskiljande faktorer, som det för skälighetsprövningen är av vikt att få belysta. Det bör dock understrykas, att bolagen genom en sådan uppgiftsskyldighet icke bör åsamkas kostnader som ej fullt ut försvaras av ändamålet med och betydelsen av det material som insamlas. I likhet med försäkringsinspektionen anser jag, att utformningen av uppgiftsformulär liksom över huvud uppläggningen i allmänhet av granskningsprogram bör föregås av överläggningar med företrädare för bolagen.

Beträffande den författningsmässiga grunden för bolagens uppgiftsskyldighet må erinras om att dessa enligt 282 § 2 mom. FL har att till inspektionen insända redogörelse för den metod som används för övervakning av premiesättningen och för erfarenheter av övervakningen. Härjämte föreligger enligt 283 § FL en allmän skyldighet för bolagen att lämna inspektionen erforderliga upplysningar angående verksamheten.

De sakkunniga har ansett försäkringsinspektionens befogenheter enligt FL

att infordra uppgifter från bolagen något oklara och föreslagit att i 282 § 2 mom. FL intages bestämmelse, som ålägger bolagsorganen att å tid och enligt formulär, som inspektionen bestämmer, insända uppgifter till belysning av bolagets premiesättning.

Under remissbehandlingen har icke från något håll ifrågasatts, att försäkringsinspektionen redan enligt gällande bestämmelser äger ålägga bolagen en sådan uppgiftsskyldighet som avses med den föreslagna bestämmelsen. Inspektionen har dock biträtt de sakkunnigas förslag, som synts inspektionen klarare till sin innebörd än nuvarande bestämmelser och bättre anpassat till formen för de mera summariska uppgifter, som hittills infordrats.

Enligt min mening bör i förevarande lagstiftningssammanhang endast sådana ändringar genomföras, vilka framstå såsom nödvändiga och betingade av det praktiska behovet. Sådana ändringar, som främst siktar till en redaktionell och systematisk omarbetning, bör icke nu genomföras. Det synes därför tveksamt huruvida tillräckliga skäl föreligger för den av de sakkunniga föreslagna författningsändringen, vilken närmast har karaktären av en systematisk omredigering. Bestämmelserna i 282 § 2 mom. och 283 § torde redan med gällande lydelse medge inspektionen möjligheter att infordra allt material, som finnes behövt för skälighetsgranskningen. Det synes för övrigt med FL:s nuvarande systematik naturligtast att bibehålla 283 § såsom det centrala författningsmässiga uttrycket för skyldigheten att lämna inspektionen upplysningar angående verksamheten. Något hinder mot att utnyttja lagrummet för att infordra uppgifter av engångsnatur eller kräva kontinuerligt återkommande uppgifter torde icke föreligga. Jag vill i detta sammanhang förutskicka, att jag i ett följande avsnitt avser att förorda ett av de sakkunniga framlagt förslag i syfte att underlätta inspektionens arbete med insamlande av uppgifter. Enligt sistnämnda förslag kompletteras FL med stadgande, som ger inspektionen befogenhet att infordra uppgifter för sitt tillsynsarbete direkt från tarifförening, skadereglerings- och villkorsnämnd eller från särskilt aktiebolag, som biträder försäkringsbolaget. På grund av det anförda anser jag mig icke böra biträda de sakkunnigas förslag till ändring av 282 § 2 mom.

Med utgångspunkt från skälighetsprincipens tillämpning har de sakkunniga ingående diskuterat frågan om återbäring av premiemedel vid skadeförsäkring. De sakkunnigas synpunkter utmynnar icke i andra förslag om ändring i FL än att styrelses och verkställande direktörs åliggande enligt den i 282 § 2 mom. upptagna regeln även skall avse tillsyn att återbäring förekommer i den utsträckning, som är påkallad från skälighetssynpunkt samt att förekommande återbäring särskilt upptages vid sidan om premiesättningen såsom föremål för bolagsorganens uppgiftsskyldighet.

Såväl försäkringsinspektionen som försäkringsbolagens riksförbund har ställt sig negativa till förslaget att i FL införa bestämmelser som särskilt framhäver återbäringsinstitutet på skadeförsäkringens område. Kritiken mot förslaget kan sammanfattas så, att återbäring vid sådan försäkring endast

under vissa förutsättningar är lämplig för att uppnå skälighet i prissättningen och att beträffande flera branscher åtskilligt talar för att skälighetssynpunkterna tillgodoses med andra medel. Folksam har redovisat positiva erfarenheter av tillämpad återbäring inom ett par försäkringsgrenar.

Såsom framgår av utredningen och Folksams yttrande kan återbäring på skadeförsäkringsområdet lämpligen ifrågakomma endast beträffande vissa typer av försäkring. I stort sett är här fråga om sådana försäkringar, där premieöverskotten icke helt behöver disponeras för riskutjämning på längre sikt och där återbäringen kan genomföras till rimliga administrativa kostnader. Frågan om återbäringsinstitutets användning på skadeförsäkringsområdet kan emellertid ingalunda anses slutdiskuterad. Erfarenheter saknas ännu för att närmare bedöma den ena eller andra metodens företräde när det gäller att åstadkomma en önskvärd skälighet i prissättningen. Fältet torde under åtskillig tid framöver få ge rum åt experimenterande från bolagens sida i syfte att skapa från försäkringstagarsynpunkt tilltalande och ändamålsenliga försäkringsanordningar. Under sådana förhållanden synes icke lämpligt att nu lagstiftningsvägen binda eller ens vägleda utvecklingen i ena eller andra riktningen. Jag är följaktligen icke beredd förorda någon ändring i FL syftande till att särskilt inrikta skälighetsprövningen på frågan om återbäring av premiemedel.

De sakkunnigas förslag att komplettera s a n k t i o n s b e s t ä m m e l s e r n a i 288 § genom att såsom anledning till ingripande särskilt angiva dels att försäkringsbolag icke iakttagit tillbörlig sparsamhet i fråga om omkostnaderna för rörelsen dels att det sätt varpå premierna bestäms ger skälig anledning till anmärkning har avstyrkts av de remissinstanser som behandlat frågan. Icke heller jag ser något att vinna med den föreslagna kompletteringen. Försäkringsinspektionen har redan med nuvarande lydelse av lagrummet de nödvändiga befogenheterna att, om missförhållande befinnes föreligga, ingripa med erinring eller föreläggande och i sista hand göra anmälan till Kungl. Maj:t. Jag vill i detta sammanhang understryka vikten av att förvaltningskostnaderna hålles så låga som möjligt.

I anslutning till frågan angående omkostnaderna inom skadeförsäkringen har de sakkunniga riktat uppmärksamheten på de fördelar från denna synpunkt som k o l l e k t i v a a n o r d n i n g a r av olika slag erbjuder. De i betänkandet framförda synpunkterna har även under remissbehandlingen rönt positivt intresse. För egen del vill jag i anledning av vad som anförts i denna fråga understryka vikten av att alla möjligheter tillvaratas att genom rationalisering och förenkling skapa ett gott och billigt försäkringskydd. Kollektiva anordningar är en av många vägar som bör provas i detta syfte.

Beträffande det uppgiftsmaterial, som försäkringsinspektionen med stöd av FL inforrdar från försäkringsbolagen, bör såsom de sakkunniga anfört principen vara att detta är o f f e n t l i g t. Vissa uppgifter kan emellertid vara av sådan art att rimlig hänsyn till bolagen kräver att de icke sprides.

Främst är här fråga om sådant material, som skulle menligt inverka på bolagets konkurrensläge om det gavs offentlighet.

Såsom de sakkunniga påpekat torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att med stöd av sekretesslagen utfärda erforderliga bestämmelser. Lämpligt synes vara att försäkringsinspektionen efter överläggningar med företrädare för försäkringsbolagen överväger det närmare behovet av sekretesskydd på detta område och — därest bestämmelser om hemlighållande av vissa handlingar finnes oundgängliga — framlägger förslag härom.»

Vad angår soliditets- och skälighetsprinciperna inom livförsäkringen andrar *departementschefen* följande.

»Den sociala betydelse, som särskilt tillmätts livförsäkringsverksamheten, avspeglas i flera hänseenden i FL. Bestämmelserna om kontroll av denna bransch är mera ingripande än i fråga om skadeförsäkringen.

Kravet på särskilda garantier i fråga om livförsäkringen kommer främst till uttryck i FL:s bestämmelser om att sådan försäkring skall bedrivas efter fastställda grunder. Dessa reglerar i huvudsak det försäkringstekniska underlaget för försäkringsverksamheten och syftar till att trygga att verksamheten bedrivs i enlighet med soliditets- och skälighetsgrunderna.

Nämnda grundprinciper torde numera uppfattas såsom självklara normer för all livförsäkringsverksamhet och har varken från de sakkunnigas sida eller vid remissbehandlingen ifrågasatts. Allmän enighet torde även råda därom, att såsom huvudregel livförsäkringsverksamheten bör vara bunden av i förväg stadfästa grunder. Jag har icke anledning att i dessa principiella frågor inta någon avvikande mening. Till spørsmålet huruvida vissa typer av livförsäkring skall kunna få bedrivas utan att vara grundreglerade avser jag att återkomma i det följande.

Från försäkringsbolagshåll har understrukits vad de sakkunniga anfört om vikten av att bolagen har möjlighet att välja mellan olika tekniska lösningar och utforma grunderna efter vad som finnes mest ändamålsenligt. Även jag vill betona denna synpunkt. Det bör över huvud eftersträvas, att tillsynsverksamheten bedrivs så att försäkringsbolagen under iakttagande av försäkringstagarintresset kan smidigt följa utvecklingen och tillgodose de skiftande behoven av försäkringar.

På livförsäkringsområdet har utvecklingen under senare år framförallt präglats av tillkomsten av försäkringar som saknar sparmoment. Dessa mera renodlade riskförsäkringar är i tekniskt avseende betydligt enklare än sådana försäkringar, som helt eller delvis avser försäkring för livsfall och vid vilka premiebetalningen inrymmer ett mera väsentligt mått av sparande.

De sakkunniga har, i syfte att möjliggöra rationaliseringar inom försäkringsverksamheten, ifrågasatt huruvida vissa typer av rena riskförsäkringar kunde undantagas från de särskilda bestämmelserna för livförsäkring. En sådan förändring skulle i första hand innebära att kravet på stadfästa grun-

der upphävdes beträffande vissa livförsäkringsformer. De sakkunnigas överväganden utmynnar i förslag att försäkringsinspektionen i fråga om livförsäkring endast för dödsfall, som meddelas för längst fem år eller mot premie som är beräknad och bestämd för längst denna tid, skall kunna medgiva, att bestämmelserna i FL om skadeförsäkring skall helt eller delvis tillämpas på rörelsen. Förslaget motiveras bl. a. med den effektivisering av skälighetsgranskningen på skadeförsäkringsområdet, som de sakkunniga föreslagit.

Försäkringsinspektionen har ställt sig avvisande till tanken att kort livförsäkring för dödsfall skall kunna drivas utan fastställda grunder. De sakkunnigas förslag härom möter i övrigt positivt gensvar; Försäkringsbolagens riksförbund och Folksam motsätter sig dock att reformen genomföres under de av de sakkunniga angivna förutsättningarna, nämligen att skälighetskontrollen vid skadeförsäkring utformas enligt deras förslag.

De sakkunniga har enligt min mening framfört vägande skäl för sitt förslag. Den särskilda reglering av livförsäkringsverksamheten som FL innehåller har tillkommit med tanke i första hand på försäkringar med långa försäkringstider och bundna premier. Förutsättningarna för en uppmjukning av kontrollen är andra och bättre i fråga om de nya riskförsäkringar, som under senare tid fått stor utbredning. Främst kommer här i fråga grupplivförsäkringen. Genom att tillämpa skadeförsäkringens enklare regler för fondavsättning, förlusttäckning och kapitalplacering möjliggöres rationalisering av administrationen för denna försäkringsgren. Såsom de sakkunniga framhållit kan större frihet vid premiesättning än nuvarande grunder medger medföra ytterligare rationalisering och kostnadsbesparing. En fördel är vidare, att grupplivförsäkringen, om den jämföras med skadeförsäkringen, kan kombineras med kollektiv kort olycksfallsförsäkring eller kort sjuk- och olycksfallsförsäkring utan att behöva redovisningsmässigt hållas isär. Enkla och praktiska standardförsäkringar på detta område kan få särskild betydelse såsom kompletterande försäkringsskydd vid sidan av den allmänna socialförsäkringen, varför möjligheterna att genomföra ytterligare förenklingar bör tillvaratagas. De fördelar, som sålunda står att vinna i fråga om kollektiv livförsäkring, kan i vissa fall motsvaras av liknande vinster när det gäller den individuella.

Några avgörande olägenheter förbundna med att undantaga den korta livförsäkringen för dödsfall från livförsäkringsreglerna har enligt min mening icke påvisats. Ifrågakvarande försäkringsformer är förhållandevis okomplicerade med avseende på riskberäkning och premieavvägning. Beträffande grupplivförsäkringen, som är den i detta sammanhang dominerande försäkringsformen, har bolagen numera stor erfarenhet. Även erfarenheterna av den korta kollektiva olycksfallsförsäkringen, som bedrivits utan grunder, kommer grupplivförsäkringen till godo. Man bör därför icke behöva räkna med allvarligare risker för att bolagen skulle komma att bedriva grundfri grupplivförsäkring inom olämpligt valda kollektiv eller eljest på ett sätt som skulle strida mot sund försäkringspraxis. Icke heller beträffande den

individuella korta livförsäkringen för dödsfall torde finnas anledning till allvarligare betänkligheter mot att slopa tvånget att ha grunder. Såsom försäkringsinspektionen påpekat är förslaget i denna del närmast att betrakta såsom en teknisk konsekvens av att kravet på grunder slopas i fråga om grupplivförsäkringen. Det kan följaktligen enligt min mening från tekniska övervakningssynpunkter icke göras gällande, att grunder är erforderliga på det ifrågavarande försäkringsområdet. Detta gäller även om såsom jag föreslagit de sakkunnigas förslag till omläggning av skälighetskontrollen icke genomföres. På det här diskuterade området av livförsäkringen torde det nuvarande systemet med grunder kunna ersättas med en efter förhållandena lämpad efterhandsgranskning. Även om kontrollen — särskilt under ett övergångsskede — torde få intensifieras finns knappast grundad anledning antaga att en utbrytning av ifrågavarande försäkringsgrenar ur grundkomplexet skulle bli alltför betungande för inspektionen i dess tillsynsverksamhet.

Av det anförda framgår, att jag finner övervägande skäl tala för att man prövar vägen att medge frihet från grunder i fråga om grupplivförsäkring och kort individuell livförsäkring för dödsfall. Även i övrigt bör möjlighet finnas att, såsom de sakkunniga föreslagit, befria dessa försäkringsformer från tillämpning av särbestämmelserna för livförsäkring.

Tillämpning av skadeförsäkringsreglerna på ifrågavarande försäkringsformer medför icke att dessa förlorar sin karaktär av livförsäkring. Principiellt bör försäkringsformerna alltjämt vara förbehållna livförsäkringsbolagen. Detta bör dock, som längre fram skall beröras, ej hindra att speciella livförsäkringsmoment — t. ex. dödsfallsförsäkring som ingår i avbetalningsförsäkring — omhänderhas av ett skadeförsäkringsbolag, om i övrigt en sådan ordning finnes lämplig och gagnelig för försäkringstagarna. I likhet med de sakkunniga anser jag icke heller att den förordade reformen bör genombryta de nu iakttagna reglerna om begränsning av aktieägarnas rätt till årlig utdelning.

Jag delar de sakkunnigas mening, att övergång till icke grundreglerad livförsäkring bör bero av särskilt meddelad dispens. Med hänsyn till att den nu förordade förenklingen av livförsäkringsverksamheten innebär införande av nya principer på livförsäkringsområdet, är det lämpligt att dispensprövningen lägges i Kungl. Maj:ts hand med rätt för Kungl. Maj:t att delegera uppgiften härmed till försäkringsinspektionen.

I detta sammanhang vill jag understryka, att ett befriande av den korta livförsäkringen för dödsfall från kravet på grunder skulle te sig ganska meningslöst, om det icke i realiteten medförde ökad frihet för försäkringsbolagen vid utformningen av försäkringsavtalen. Det kan visserligen anföras skäl för att frihet från grunder i början av försiktighet medgives endast på villkor, som garanterar att försäkringsformerna i stort sett anslutes till den ordning som tidigare upprätthållits genom grunderna. Alltför rigorös tillämpning i detta avseende kan å andra sidan hämma utvecklingen. I praktiken torde det få bero av prövningen i varje särskilt fall i vad mån tillräck-

liga skäl föreligger för att i ena eller andra avseendet binda försäkringen vid vissa normer. Allteftersom erfarenheter vinnes av livförsäkring utan grunder synes behovet av reglerande villkor bli klarare belyst och förutsättningarna för att helt jämställa dessa livförsäkringsformer med skadeförsäkring kunna bättre bedömas. I ett avseende synes man dock även i fortsättningen redan på förhand böra sörja för att avtalen får en viss utformning. Jag avser den rätt till fortsättningsförsäkring, som försäkringstagarna nu tillförsäkras genom grunderna för grupplivförsäkring. Denna rätt synes ha sådan betydelse från sociala synpunkter, att den bör vara garanterad i villkoren för rätt att bedriva försäkringen; i vart fall bör detta gälla så länge försäkringstagarnas berättigade intressen i detta hänseende icke tillvaratas i annan väg. Särskild vikt bör läggas vid att grundfriheten för grupplivförsäkringen icke leder till olämplig gruppbildning. Jag förutsätter att hittillsvarande normer i fråga om kollektivens storlek och sammansättning i stort sett följes även framdeles.

Såsom påpekats under remissbehandlingen kan förslaget om ändrade bestämmelser för den korta personförsäkringen aktualisera vissa jämkningar i gällande beskattningsregler för försäkringsbolagen. Denna fråga torde få upptagas i annat sammanhang.

De sakkunniga har i ett särskilt avsnitt understrukit betydelsen av god kontakt mellan försäkringsgivare och försäkringstagare inom grupplivförsäkringen. De allmänna synpunkter de sakkunniga anfört om behovet av information är värda beaktande. Man får emellertid icke glömma bort, att strävan till förenkling särskilt inom grupplivförsäkringen nått långt. Såsom Folksam påpekat har i stor utsträckning individuell registrering av de försäkrade kunnat undvaras. Resultatet av genomförd rationalisering kommer försäkringstagarna tillgodo främst i form av billiga premier. Frigöres grupplivförsäkringen från bundenheten vid grunder skapas förutsättningar för ytterligare förenklingar. Det är ofrånkomligt, att denna utveckling icke går att förena med en sådan individuell behandling av försäkringstagarna, som äger rum inom andra livförsäkringsformer. Även informationen till försäkringstagarna om försäkringens innebörd i olika avseenden måste helt naturligt ofta präglas av försäkringsformens kollektiva karaktär. Det bör vara fullt tillåtet att låta ledningen för en grupp på lämpligt sätt vidarebefordra den information försäkringsgivaren lämnat.

Med införandet av FL genomfördes att livförsäkringsverksamheten praktiskt taget helt drivs för försäkringstagarnas räkning. Denna princip som innebär, att uppkomna överskott, som ej tas i anspråk för konsolidering av rörelsen, tillgodoföres försäkringstagarna, har icke ifrågasatts från något håll och bör enligt min mening gälla även i fortsättningen.

I anslutning till denna fråga har de sakkunniga diskuterat vissa spørsmål angående återbäringsinstitutet.

De sakkunniga tar upp från försäkringsbolagshåll framförda önskemål att livförsäkringsbolagen skall få möjlighet att meddela livförsäkringar, som icke medför återbäringsrätt. De sakkunniga ställer sig negativa till tanken

att införa en sådan livförsäkringsform. Även försäkringsinspektionen motsätter sig en sådan utveckling av livförsäkringsverksamheten. För egen del kan jag i det väsentliga instämma i de synpunkter försäkringsinspektionen anfört. I den mån den ifrågasatta försäkringsformen förutsätter en sådan minskning av premiernas säkerhetsmarginaler att försäkringsformen från soliditetssynpunkt måste stödjas av ett »vanligt» försäkringsbestånd, tillgodoses enligt min mening icke det krav på stabilitet, som bör uppfyllas av varje försäkringsgren. Det sagda innebär emellertid icke att beträffande sådan livförsäkring som framdeles kan befrias från grunder återbäring till försäkringstagarna skall vara den enda tillåtna formen för utjämning av premieöverskott. Även andra metoder för att tillgodose skälighetskravet synes i vissa fall böra kunna ifrågakomma. Det kan sålunda synas lämpligt att — där det finnes förenligt med försäkringstagarnas intressen — återbäringsrätt uteslutes vid mindre väsentliga försäkringsmoment såsom livförsäkringsmoment vid avbetalningsförsäkring, där beräkning och utbetalning av återbäringsbelopp tynger bolagens administration på ett sätt som icke står i rimlig proportion till beloppens ekonomiska betydelse för försäkringstagarna. Jag vill icke heller ställa mig avvisande till att man i övrigt beträffande grundfri livförsäkring prövar andra metoder för utjämning av överskott än återbäring, om väsentliga fördelar i form av rationalisering och besparing kan vinnas utan att rimliga skälighetshänsyn åsidosättes.

De nu berörda kostnadssynpunkterna gör sig även gällande i fråga om utformningen av återbäringsreglerna för försäkringsbestånd, där återbäringen är den fastställda metoden för fördelning av premieöverskottet mellan försäkringstagarna. De system som för närvarande tillämpas av livförsäkringsbolagen tillgodoser högt ställda krav på fullständighet och rättvisa. I vissa hänseenden har systemen emellertid kommit att innebära en väl komplicerad reglering för fördelning av överskottsmedlen. De möjligheter som kan uppkomma, bl. a. vid den pågående omläggningen till databehandlingsteknik, att inom ramen för skäliga rättvisesynpunkter göra praktiska förändringar bör tillvaratagas.

De synpunkter som jag förut — beträffande skälighetsprincipens tillämpning på skadeförsäkringsområdet — anfört rörande kravet på att försäkringsbolagen skall iakttaga sparsamhet med avseende på sina omkostnader gäller även livförsäkringsverksamheten. I anledning av vad tjänstemannaorganisationerna anfört rörande omkostnaderna på personalsidan vill jag understryka vad föredragande statsrådet anförde i samband med tillkomsten av FL, nämligen att lönesättningen på arbetsmarknaden måste respekteras vid fastställandet av omkostnadsgrunder. Någon prövning av de löner som genom kollektivavtal tillförsäkras personalen kan sålunda icke tänkas förekomma i detta sammanhang. Med ett betonde av sparsamhetskravet avses självfallet icke heller att inkräkta på sådana anslag för personalvård, som hör ihop med modern företagsamhet. Å andra sidan måste det vara tillsynsmyndigheten obetaget, att ingripa mot en onödigt fördyrande uppbyggnad av ett bolags administration liksom även andra fall där

slöseri förekommit, även om detta skulle beröra bolagets personalpolitik.

De sakkunniga har utförligt uppehållit sig vid olika frågor av betydelse för konkurrensen inom livförsäkringsbranschen. Samtidigt som de sakkunniga framhållit, att en ganska stark konkurrens synes råda mellan de olika livförsäkringsbolagen, har uppmärksamheten riktats på vissa konkurrenshämmande företeelser. De sakkunniga har pekat på den stielhet, som råder beträffande premiesättningen, och anvisat olika vägar för att nå större differentiering av premierna. De synpunkter som härvid framförts i olika tekniska frågor synes lämpligen jämte vad som framförts under remissbehandlingen böra närmare övervägas i samband med att bolagen och försäkringsinspektionen framdeles tar ställning till utformningen av premiegrunder. Detta torde även få gälla vad de sakkunniga anført om införande av försäkringsformer med rörliga premier. Allmänt önskar jag dock understryka betydelsen av att konkurrensen mellan försäkringsbolagen inom den ram, som soliditets- och skälighetsprinciperna uppdrager, frigöres i så stor utsträckning som möjligt.

För att främja en sund konkurrens inom branschen har de sakkunniga vidare förordat, att försäkringsinspektionen snarast möjligt publicerar uppgifter rörande återbäringens storlek i olika livförsäkringsbolag såvitt rör vissa försäkringstyper. De sakkunniga har själva framhållit de vanskligheter, som är förbundna med en sådan publiceringsverksamhet. Återbäringens storlek ger endast en bild av förhållandena under gången tid. Där emot ger icke återbäringen något säkert besked om det nettopris, som nytillträdande försäkringstagare kommer att få erlägga för av dem tecknade försäkringar. Svårigheten att genom publicering av återbäringsuppgifter meddela vederhäftig och vägledande konsumentupplysning har under remissbehandlingen ytterligare belysts, bl. a. av försäkringsinspektionen. Inspektionen har emellertid icke ställt sig negativ till de sakkunnigas förslag utan ingående diskuterat hur problemen i samband med ett mera aktivt offentliggörande av bolagens återbäringsförhållanden bör bemästras. Jag kan i det väsentliga ansluta mig till de synpunkter, som inspektionen anført i frågan. Det bör vidare betonas, att publiceringen av återbäringsförhållandena icke bör ske isolerat utan såsom ett naturligt led i en allsidigt konsumentupplysande verksamhet.»

Angående sjuk- och olycksfallsförsäkringens ställning anför *departementschefen* följande.

»Enligt 2 § FL skall bestämmelserna om livförsäkring tillämpas även i fråga om annan personförsäkring, som meddelas för livstid eller för längre tid än tio år. Främst får stadgandet sin praktiska betydelse för sjuk- och olycksfallsförsäkringen, vilken är den enda personförsäkringsform vid sidan av livförsäkringen som meddelas för längre tid än tio år.

De sakkunniga har föreslagit såsom huvudregel, att livförsäkringsreglerna skall tillämpas i fråga om all personförsäkring. Beträffande sådan personförsäkring, som ej är livförsäkring och som meddelas för längst fem

år eller mot premie som är beräknad och bestämd för längst denna tid, skall bolagen dock äga välja mellan att tillämpa livförsäkringsbestämmelser med bl. a. grundbundenhet eller att driva försäkringen enligt skadeförsäkringsreglerna.

De sakkunnigas förslag, som alltså närmast innefattar en förskjutning av gränsen för den sjuk- och olycksfallsförsäkring som skall följa livförsäkringsregler, har i och för sig godtagits av de remissinstanser som berört frågan. Försäkringsbolagens riksförbund och Folksam vänder sig emellertid mot att förslaget, såvitt det avser utvidgning av det nuvarande området för grundfri sjuk- och olycksfallsförsäkring, genomföres under den av de sakkunniga angivna förutsättningen att skälighetsgranskningen intensifieras enligt deras förslag.

För egen del finner jag de sakkunnigas förslag i denna del erbjuda bestämda fördelar. Sänkningen av tioårsgränsen för grundbunden försäkring till fem år innebär en anpassning av FL:s bestämmelser till rådande praxis, enligt vilken sjuk- och olycksfallsförsäkring utan grunder icke meddelas för längre tid än fem år. Till följd av att den föreslagna gränsdragningen överensstämmer med den tidigare förordade gränsen mellan livförsäkring, som skall kunna drivas utan grunder, och annan livförsäkring underlättas tillkomsten av kombinerade enhetsförsäkringar. Särskilt inom grupp-försäkringsområdet kan denna nya möjlighet visa sig värdefull.

Beträffande det av försäkringsbolagens riksförbund upptagna problemet om korttidsförsäkring med lång ersättningstid vill jag påpeka, att en sådan försäkringsform för närvarande icke är grundbunden i annat än sådant speciellt avseende som t. ex. avsättning för livräntebetalning i anledning av inträffat försäkringsfall. Det nu förordade förslaget öppnar emellertid möjlighet för bolag som önskar det att få försäkring av denna typ fullständigt grundreglerad. Tillräckliga erfarenheter torde icke föreligga för att nu införa särbestämmelser om obligatorisk grundreglering för dessa försäkringar. Det bör ankomma på försäkringsinspektionen att med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen på detta speciella försäkringsområde.

De sakkunnigas förslag att särskilda skäl icke längre skall krävas för förening med livförsäkringsrörelse av rörelse, som uteslutande avser personförsäkring, godtages eller lämnas utan erinran av remissinstanserna. Jag förordar att förslaget genomföres. Såsom försäkringsinspektionen framhål- lit kommer även i fortsättningen utvidgning av livförsäkringsrörelse till att avse annan personförsäkring att få prövas från allmän behovssynpunkt. Vid bedömningen av dylika koncessionsfrågor torde böra beaktas det allmänna försäkringstagarintresset av att personförsäkringar av närbesläktat slag kan erhållas i samma försäkringsbolag. Betydelse bör även tillmätas det förhållandet att förening av liv- och annan personförsäkring i samma bolag är ägnad att främja utvecklingen mot kombinerade enhetsförsäkringar, vid vilka dödsfalls-, sjukdoms- och olycksfallsförsäkringsmomenten icke redovisningsmässigt behöver särskiljas.

Jag delar de sakkunnigas mening att alltjämt särskilda skäl skall ford-
ras för att skadeförsäkringsbolag, som icke enbart bedriver personförsäk-
ring, skall få förena livförsäkring med sin rörelse. I vilka fall sådana sär-
skilda skäl skall anses vara för handen är vanskligt att generellt säga, helst
då fråga är om ett försäkringsområde under utveckling där bedömningarna
kan väntas skifta med de ändrade förhållandena. I huvudsak kan jag in-
stämna i de sakkunnigas allmänna synpunkter härpå. Koncessionspoliti-
ken på detta område bör bedrivas med beaktande av de vinster för försäk-
ringstagarnas del som kan ligga i att den framdeles grundfria livförsäk-
ringen kan förenas med likartad sjuk- och olycksfallsförsäkring i skadeför-
säkringsbolagen. Vid koncessionsgivningen bör självfallet allmänna behovs-
synpunkter beaktas. Såsom förutsättning för att skadeförsäkringsbolag skall
få upptaga ifrågavarande livförsäkringsrörelse bör även gälla, att bolagen
redan med gott resultat driver mera omfattande personförsäkring.

De sakkunnigas förslag om lättnad i fråga om redovisning av säkerhets-
fond för bolag som med livförsäkring förenar enbart annan personförsäk-
ring har godtagits av remissinstanserna och jag biträder förslaget.»

I fråga om försäkringsvillkor och skadereglering anför
departementschefen följande.

»I syfte att förstärka garantierna för försäkringstagarnas intressen på
villkors- och skaderegleringsområdet icke åsidosättes har de sakkunniga
framlagt förslag om komplettering av FL:s bestämmelser i två avseenden.
För det första har föreslagits att i 281 § införes ett stadgande, som ålägger
styrelsen och verkställande direktören att i den omfattning försäkringsin-
spektionen bestämmer dels till inspektionen insända bolagets formulär till
försäkringsbrev, försäkringsvillkor och andra handlingar rörande förhållan-
det till försäkringstagarna dels meddela inspektionen avsedd ändring av
insänt formulär innan bolaget fattar beslut om sådan ändring. Det andra
förslaget avser ett tillägg till den s. k. föreläggandekatalogen i 288 §. Upp-
räkningen i katalogen bör enligt de sakkunniga kompletteras för den situa-
tionen att det sätt, varpå inträffade försäkringsfall behandlas, ger skälig
anledning till anmärkning.

Såsom framgår av den redovisade remissbehandlingen har förslaget för-
anlett stark kritik. Invändningarna följer i huvudsak två linjer. Å ena sidan
framhålles att de sakkunniga icke kunnat påvisa att det föreligger missför-
hållanden på villkors- och skaderegleringsområdet och att den verkställda
utredningen därför icke ger sakligt underlag för de framlagda förslagen. Å
andra sidan hävdas att försäkringsinspektionens nuvarande befogenheter för
övervakning av villkor och skadereglering är fullt tillfredsställande från
skälighetssynpunkt samt att en utvidgning mot en detaljkontroll av flera
skäl skulle vara olämplig.

Den framförda kritiken torde ej kunna frånkännas visst berättigande. I
annat sammanhang har jag som min uppfattning deklarerat att utveckling-
en på försäkringsområdet efter FL:s tillkomst och 1950 års ändringar i la-

gen bör vara avgörande för frågan om en mera ingripande omläggning av formerna för tillsynsverksamheten bör komma till stånd. Enligt min mening har icke genom den verkställda utredningen framkommit omständigheter som kan ge anledning till en sådan omläggning på ifrågavarande områden av försäkringsverksamheten. Beträffande villkorsområdet torde de exempel som åberopats till stöd för förslaget icke kunna tillmätas avgörande betydelse i detta sammanhang. Vad gäller skaderegleringsområdet har de sakkunniga direkt förklarat att det allmänna intrycket synes vara, att försäkringsbolagens handläggning av förekommande ersättningsärenden fyller högt ställda anspråk på rättvisa i förhållande till försäkringstagarna. Genom remissbehandlingen har ej heller framkommit något förhållande som kan anses tyda på att utvecklingen på villkors- och skaderegleringsområdet gått i en för försäkringstagarna ogynnsam riktning. Från den angivna utgångspunkten saknas därför enligt min mening ett bärande underlag för de sakkunnigas förslag i denna del.

Det är självfallet av stor betydelse att möjligheter till ingripanden icke saknas om så viktiga sidor av försäkringsverksamheten som villkorsutformningen och skaderegleringen skulle misskötas. Av den föregående redogörelsen har framgått att det råder olika meningar om hur långt tillsynsmyndighetens befogenheter sträcker sig i här berörda avseende. De sakkunniga hävdar att villkors- och skaderegleringsfrågorna i stort sett är undantagna från tillsynsverksamheten och att lagen ej ger stöd för inspektionen att på dessa områden meddela erinringar eller förelägganden jämlikt 288 § FL. I många remissyttranden har en motsatt uppfattning gjorts gällande.

Försäkringsinspektionen, som i sitt yttrande funnit att klarhet i frågan icke nåtts, har å andra sidan påpekat, att såsom en nyhet i 1948 års FL införts bestämmelsen om att såsom särskild föreläggandanledning skall räknas, att allvarlig anmärkning mot försäkringsbolags verksamhet föreligger. Nyheten infördes utan någon inskränkande kommentar i förarbetena och inspektionen finner det egendomligt, om icke såsom en allvarlig anmärkning skulle räknas t. ex. ett konstaterat förhållande av systematisk misskötsel beträffande utbetalning av skadeersättningsbelopp eller tillämpande av uppenbart olämpliga försäkringsvillkor. Enligt inspektionens åsikt är det möjligt att klarhet kan skapas genom ett uttalande i proposition, som lämnas utan erinran av riksdagen, men övervägande skäl synes inspektionen tala för ett förtydligande tillägg till lagtexten.

Jag kan ansluta mig till uppfattningen att klarhet bör skapas och finner den av inspektionen förordade lösningen böra väljas. Jag vill därför föreslå att i en bestämmelse gives direkt uttryck för ett styrelsen och verkställande direktören åvilande ansvar för att tillämpade försäkringsvillkor är skäliga och att inträffade försäkringsfall behandlas enligt god försäkringssed. Av en dylik bestämmelse följer att försäkringsinspektionen har att ingripa om vederbörande skulle brista i ansvaret på sådant sätt att det föreligger anledning till kritik mot verksamheten som sådan. I anledning av vad som påpe-

kats i flera remissyttranden torde böra understrykas att inspektionens granskningsverksamhet på området självfallet icke skall avse att i det enskilda fallet döma i en tvist mellan försäkringsbolag och försäkringstagare — vilket skulle innebära ett ingrepp i domstolarnas kompetensområde — utan bör sikta på en bedömning i stort av verksamheten som sådan och frågor av mera allmän räckvidd.

Vid sin handläggning av villkors- och skaderegleringsfrågor anlitar försäkringsbolagen i stor omfattning huvudsakligen på frivillig väg tillkomna skadeprovnings- och villkorstolkningsnämnder. Den lekmannarepresentation, som redan nu i viss utsträckning förekommer i skadeprovningsnämnderna vid sidan av sakkunniga och specialister av olika slag, kan vara värdefull särskilt i frågor som ger utrymme för skälighetsbedömning och även verksamt bidra till att öka förståelsen och förtroendet för försäkringsbolagens skaderegleringsverksamhet. Jag ställer mig därför positiv till kombinationen av specialister och lekmän i de berörda organen. I likhet med de sakkunniga och remissinstanserna anser jag dock skäl icke föreligga att införa lagföreskrifter i ämnet.»

Vad försäkringstagarinflytandet i försäkringsbolagen beträffar yttrar *departementschefen* följande.

»Frågan om försäkringstagarinflytandet i försäkringsbolagen, som beträffande de ömsesidiga bolagen avser spörsmålet om försäkringstagarnas representation på bolagsstämmorna och beträffande aktiebolagen representationen i styrelserna, behandlades ingående vid tillkomsten av FL och 1950 års ändringar i lagen. Genom de sakkunnigas verkställda utredning har en redogörelse erhållits för det hittillsvarande utfallet av lagreformens praktiska tillämpning. Till denna redogörelse har de sakkunniga fogat sina synpunkter på olika problemställningar i sammanhanget. De sakkunnigas genomgång av förhållandena på området har, bortsett från vissa smärre jämkningar i avfattningen av de i 70 § upptagna reglerna om försäkringstagarrepresentationen i försäkringsaktiebolagens styrelser, icke föranlett förslag till ändring av FL:s nuvarande bestämmelser i ämnet.

Beträffande de ömsesidiga försäkringsbolagen har de sakkunniga sålunda funnit, att FL liksom hittills icke torde böra innehålla några närmare bestämmelser rörande bolagsstämans sammansättning och tillsättande utan att det system som varje enskilt bolag tillämpar, såsom för närvarande gäller, bör beskrivas i bolagsordningen. Motsvarande ståndpunkt har de sakkunniga också intagit beträffande formen för tillsättning av försäkringstagarrepresentanter i försäkringsaktiebolags styrelse. Formen härför bör följaktligen enligt de sakkunniga i överensstämmelse med vad nu gäller beskrivas i bolagsordningen.

De sakkunniga framhåller allmänt vikten såväl av att försäkringsbolagen eftersträvar en tillfredsställande lösning av representationsfrågan som av att försäkringsinspektionen följer utvecklingen med uppmärksamhet och ingriper om uppdagade brister i representationssystemet icke avhjälpes.

Såsom framgår av det anförda innebär de sakkunnigas ståndpunkt att nuvarande lagbestämmelser i huvudsak kommer att bibehållas. Då lagen beträffande försäkringstagarrepresentationen i de ömsesidiga bolagens stämmor icke lämnar någon föreskrift angående sättet för utseendet av de delegerade och i fråga om representationen i aktiebolagens styrelser endast anvisar vissa alternativa lösningar skall det sålunda enligt förslaget i princip alltjämt ankomma på bolagen att själva välja för vederbörande företag lämpligt representationssystem; dock för aktiebolag med den begränsning som följer av de i lagen uppställda alternativen.

I remissyttrandena har riktigheten av de sakkunnigas ställningstagande till nu angivna huvudspörsmål icke ifrågasatts. Fastmera har från flera håll understrukits önskvärdheten av att nuvarande valmöjligheter med hänsyn till företagens skiftande natur alltjämt står öppna.

Ej heller för egen del har jag funnit anledning till erinran mot de sakkunnigas ståndpunkt i förevarande fråga. Såsom försäkringsinspektionen uttalat har nämligen ännu icke vare sig när det gäller aktiebolag eller ömsesidiga bolag kunnat formuleras någon lösning av frågan om försäkringstagarrepresentationen, som verkligen ser ut att vara lämplig och effektiv över hela fältet. Detta förhållande, som är en naturlig följd av försäkringsbolagens skiftande karaktär, utgör ett starkt skäl för att icke begränsa förefintliga valmöjligheter. Utrymme bör därför finnas för att pröva olika vägar och att anpassa representationssystemen efter utvecklingens krav. I detta sammanhang vill jag understryka att försäkringsbolagen i försäkringstagarnas intresse bör verka för att representationsformerna är ändamålsenliga. Självfallet bör också inspektionen ägna frågan fortlöpande uppmärksamhet och vidtaga de åtgärder som kan finnas betingade för att konstaterade brister avhjälpas.

De praktiska detaljsynpunkter som framlagts av de sakkunniga i anslutning till den i betänkandet förda diskussionen rörande olika representationsmetoder synes i huvudsak vara ägnade att tjäna till vägledning för försäkringsbolagen vid utformningen av representationssystemen. Det måste dock betonas, att generella lösningar icke torde stå att finna och att erfarenheterna under den försöksverksamhet på området som får förutsättas äga rum kan ge anledning till avvikelser.

I försäkringsbolag, där antalet försäkringstagare är litet, torde förutsättningarna att anordna ett tillfredsställande valförfarande i regel vara goda. Om det däremot gäller ett bolag med ett mycket stort antal försäkringstagare synes det vara förenat med vissa svårigheter att på denna väg skapa ett ändamålsenligt representationssystem. Den i betänkandet redovisade undersökningen rörande de ömsesidiga bolagens delegeradeval ger också vid handen att det finnes en påtaglig risk för att frågan om nominering och val av försäkringstagarrepresentanter icke kommer att mötas med något större intresse från försäkringstagarnas sida även om betydande insatser göres för att stimulera till ökat valdeltagande. Denna omständighet synes böra beaktas då det gäller att välja mellan valvägen, organisationslinjen eller en kombination

av nämnda båda metoder och torde i många fall kunna tala för en lösning enligt intressegruppslinjen. Det torde kunna förutsättas att åstadkommandet av lämpliga lösningar efter denna linje icke erbjuder några större problem i vår tid med dess rikt utvecklade organisationsliv. Från försäkringstagarsynpunkt torde det väsentliga vara att deras representanter är kvalificerade för sitt uppdrag att tillvarata försäkringstagarnas intressen. Att vederbörande representant dessutom tillhör försäkringstagarkretsen kan vara en fördel men något krav härpå torde ej behöva uppställas.

Endast i sådana fall där val av delägarna eller utseende genom organisationer eller intressegrupper ter sig mindre ändamålsenligt på grund av speciella förhållanden torde såsom de sakkunniga anfört föreligga anledning att överlåta åt Kungl. Maj:t eller offentlig myndighet att utse delegeradeförsamlingen i ömsesidigt försäkringsbolag. Det bör anmärkas, att den ordningen att Kungl. Maj:t utser delegeradeförsamlingen icke för närvarande förekommer i något försäkringsbolag.

Enligt de sakkunnigas mening bör utvägen att låta Kungl. Maj:t eller offentlig myndighet utse försäkringstagarnas representanter i försäkringsaktiebolagens styrelser komma till användning endast i sådana fall, där av speciella skäl hinder möter mot att tillämpa vallinjen eller organisationslinjen. Denna fråga berördes vid tillkomsten av nu gällande bestämmelse i ämnet. Därvid framhölls att alternativet med förordnande av Kungl. Maj:t eller offentlig myndighet syntes lämpligt i sådana fall då representationsfrågan enligt val- eller intressegruppslinjen icke innebar en god lösning. Detta uttalande står i överensstämmelse med min uppfattning i frågan och jag vill framhålla att vederbörande styrelseledamot, vare sig han utses av en organisation eller förordnas av Kungl. Maj:t, är utsedd att representera försäkringstagarna. Det synes mig emellertid föra för långt att, såsom de sakkunniga föreslagit, kräva att möjligheten att välja metoden med förordnande av Kungl. Maj:t eller offentlig myndighet skall stå öppen endast för det fall att övriga metoder icke lämpligen kan ifrågakomma. Genom en sådan bestämmelse skulle hinder uppställas för ett bolag som föredrager den förstnämnda metoden framför de båda övriga alternativen även för det fall att en lösning i enlighet med dessa alternativ skulle vara möjlig. Då vidare tillämpningen av olika representationssystem ännu befinner sig i ett försöksskede är jag icke för närvarande beredd att förorda den av de sakkunniga föreslagna inskränkningen av valmöjligheterna.»

Beträffande livförsäkringsbolags fonder framhåller *departementschefen* följande.

»Bestämmelserna i FL angående livförsäkring bygger på soliditets- och skälighetsprinciperna. Med hänsyn till soliditetskravet måste i livförsäkringsavtal, som merendels avser en längre tidrymd med premier bestämda för hela avtalstiden, betryggande säkerhetsmarginaler inläggas i premierna. Härigenom erhålles garantier för att försäkringsbolagen är i stånd att full-

göra sina förpliktelser även vid avvikelser i ogynnsam riktning från det beräknade förloppet av verksamheten. Soliditetskravet medför att det under normala förhållanden uppstår ett överskott i verksamheten. Överskottet återbäres jämlikt skälighetsprincipen till försäkringstagarna enligt regler i återbäringsgrunderna. Överskottsmedlen fonderas normalt under längre eller kortare tid inom ramen för ett i lagen föreskrivet fondsystem. Enligt FL skall i livförsäkringsrörelse finnas försäkrings-, utjämnings-, säkerhets-, återbärings- och regleringsfond. I bolagsordningarna finnes vidare oftast föreskrifter om avsättning till en på visst sätt maximerad dispositionsfond. För en sådan fondavsättning uppställs icke något hinder i FL.

I betänkandet har upptagits spørsmålet om skäl föreligger att minska antalet fonder inom livförsäkringsrörelsen. De sakkunnigas övervägande av frågan har föranlett förslag om att fonderna skall minskas genom att återbäringsfonden och regleringsfonden sammanslås till en fond, benämnd återbäringsfonden.

Förslaget har vid remissbehandlingen tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Den föreslagna förenklingen av fondsystemet i livförsäkringsrörelse synes mig vara välmotiverad. Såsom de sakkunniga påvisat finnes numera efter vissa genomförda ändringar i skattelagstiftningen ej behov av att redovisa återbäringsfond och regleringsfond såsom två skilda fonder. Jag vill därför förorda, att de sakkunnigas förslag i denna del genomföres. I övrigt torde nuvarande fondsystem böra bibehållas.

Något missbruk av föreliggande möjlighet att i begränsad utsträckning göra avsättning till dispositionsfond har enligt vad som framgår av den verkställda utredningen icke förekommit. En lagändring i syfte att inskränka nämnda möjlighet kan under sådana förhållanden icke vara aktuell.»

I fråga om försäkringsinspektionens verksamhet yttrar *departementschefen* följande.

»Försäkringsrörelselagstiftningen avser väsentligen att tillvarataga försäkringstagarnas intresse av ett effektivt och ändamålsenligt riskskydd till skäligt pris. Den offentliga tillsynen över försäkringsbolagen, som utövas av försäkringsinspektionen, åsyftar att skapa garantier för att nämnda intresse tillgodoses. Inspektionens fortlöpande tillsyn över att bolagen i sin verksamhet följer av lagen uppställda normer är därför ett viktigt led i skyddet av försäkringstagarna, som i regel själva saknar förutsättningar att tränga in i den komplicerade försäkringstekniken. Beträffande *i n r i k t n i n g e n* av försäkringsbolagstillsynen kan jag från dessa utgångspunkter ansluta mig till de sakkunnigas uppfattning att det ligger helt i linje med försäkringsrörelselagstiftningen, att försäkringsinspektionen på sitt program har att i första hand tillvarataga försäkringstagarnas intressen. Denna inriktning av tillsynsverksamheten, varom delade meningar icke torde råda, synes mig emellertid sedan lång tid tillbaka så fast inarbetad att behov icke

finnes av att ge uttryck härför genom en omredigering av 3 § FL. Jag anser mig därför icke böra förorda de sakkunnigas förslag till lagändring i denna del.

En viktig form för utövande av tillsyn över försäkringsbolagen är inspektioner hos vederbörande bolag. Till belysning av omfattningen av denna verksamhet kan nämnas, att försäkringsinspektionen under femårsperioden 1954—1958 företagit 288 fullständiga och 43 partiella inspektioner. De sakkunniga har föreslagit en mindre jämkning av 287 §, som reglerar försäkringsbolagens skyldighet att underkasta sig inspektioner. Genom den föreslagna ändringen öppnas möjlighet att för inspektioner anlita även person, som ej är befattningshavare hos försäkringsinspektionen. Om en sakkunnig granskning kräver sådan expertis, som icke finnes företrädd inom inspektionen — det kan t. ex. gälla en inspektion av en datamaskinläggning — är det uppenbarligen föga tillfredsställande att försäkringsinspektionen uteslutande skall vara hänvisad till att anlita sina egna befattningshavare. I sådana situationer bör möjlighet finnas att utnyttja erforderlig expertis. I anledning av de farhågor som uttryckts i ett remissyttrande vill jag framhålla, att den som erhåller uppdrag att företräda inspektionen i ett dylikt sammanhang givetvis måste uppfylla samma fordringar på oavhängighet i förhållande till försäkringsbolagsintressen som kräves beträffande försäkringsinspektionens egna befattningshavare.

De sakkunniga har ifrågasatt om icke inspektionens rätt att inhämta upplysningar och att inspektera behöver utvidgas för att inspektionen utan onödig omgång skall kunna utöva sin tillsyn över försäkringsbolagen. FL:s stadgande om inspektioner har nyss berörts. Tillsynen över försäkringsbolagen utövas också i stor utsträckning genom granskning av uppgifter, som bolagen har att insända till inspektionen. 281 och 282 §§ FL stadgar sådan uppgiftsskyldighet i vissa särskilt angivna hänseenden medan 283 § FL ålägger bolagen en allmän skyldighet att lämna inspektionen erforderliga upplysningar angående verksamheten. Nu förekommer i åtskilliga fall att försäkringsbolagen vid rörelsens bedrivande biträdas av särskilda aktiebolag, föreningar, nämnder eller liknande organ, ofta gemensamma för flera bolag. Det kan vara fråga om exempelvis tarifföreningar, skadereglerings- och villkorsnämnder eller databehandlingsaktiebolag, som på grund av sina biträdande funktioner omhänderhar material, varpå försäkringsbolagen bygger sin verksamhet. I sådana fall måste försäkringsinspektionen anses ha rätt att från de enskilda försäkringsbolagen inhämta uppgifter rörande den del av verksamheten som utbrutits för handläggning av särskilda organ. Eftersom en sådan ordning kan bli tungrodd vänder sig försäkringsinspektionen i praktiken icke sällan direkt till de berörda organen och brukar då, enligt vad de sakkunniga upplyser, icke bli vägrad att få del av de uppgifter, varav inspektionen anser sig ha behov för sin tillsyn över försäkringsbolagen. De sakkunniga har ansett att stöd i lag bör givas för en sådan ordning samt att även möjligheten att inspektera bör utsträckas till förevarande organ.

De sakkunnigas förslag i detta hänseende har vid remissbehandlingen i

princip tillstyrkts eller lämnats utan erinran och för egen del finner jag praktiska skäl tala för införande av en sådan bestämmelse. För försäkringsbolagen synes bl. a. rationaliseringssträvanden kunna ge anledning till att i viss utsträckning överföra ärenden till organ av angiven art; sådana åtgärder torde i många fall kunna förbilliga vissa delar av verksamheten och därigenom ytterst gagna försäkringstagarna. Fördelar kan också vinnas på denna väg genom att ett bredare statistiskt underlag för premiesättningen erhålles. Nyttjandet av ifrågakvarande former för biträde vid bedrivande av försäkringsrörelse, som från vissa synpunkter kan finnas ändamålsenligt, får emellertid ej komma i konflikt med kravet på full insyn i försäkringsbolagens verksamhet. Den föreskrivna tillsynen bör icke kunna undgås eller försvåras genom sådana arrangemang. Den föreslagna bestämmelsen som tager sikte på sådana sammanslutningar som biträder försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande måste från denna utgångspunkt anses följdriktig.

I ett remissyttrande har anförts att skäl ej finnes för granskning av tarifföreningarnas samt skadereglerings- och villkorsnämndernas tillgångar. I den mån viss verksamhet fullgöres av försäkringsbolagen biträdande organ får det antagas att verksamheten normalt för med sig vissa kostnader. Den omständigheten att bolagsverksamheten delvis är överförd på visst organ synes mig ej böra leda till att denna del av verksamheten undantages från den insyn som kan vara erforderlig för att kravet på sparsamhet med omkostnaderna skall kunna tillgodoses. Skäl att ändra den föreslagna bestämmelsen i detta avseende kan därför ej anses föreligga.

Det torde böra understrykas bl. a. med hänsyn till vad som i nyssnämnda remissyttrande uttalas angående lagrummets tillämpningsområde att stadgandet uttryckligen avser endast sådana organ som biträder försäkringsbolag vid rörelsens bedrivande. Ett organ som allmänt skall tillvarata försäkringsbolagens intressen och ge uttryck åt bolagens gemensamma synpunkter kan, såsom de sakkunniga framhållit, icke anses biträda vid försäkringsrörelsens bedrivande och beröres därför icke av lagrummet.

I samband med behandlingen av frågan om det uppgiftsmaterial som med stöd av FL infordras från försäkringsbolagen har jag i ett tidigare avsnitt förklarat att vissa uppgifter kan vara av sådan art att rimlig hänsyn till bolagen kräver att de icke sprides och att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att med stöd av sekretesslagen utfärda erforderliga bestämmelser. Jag vill även i anledning av det nu föreslagna stadgandet hänvisa till vad jag anført i nämnda sammanhang. Det synes sålunda lämpligt att försäkringsinspektionen efter överläggningar med företrädare för försäkringsbolagen överväger det närmare behovet av sekretesskydd på området och — därest bestämmelser i ämnet finnes erforderliga — framlägger förslag härom.

Beträffande formerna för försäkringsinspektionens *i n g r i p a n d e n* har de sakkunniga föreslagit en mindre jämkning av 288 § 2 mom. Eftersom 288 § i sin nuvarande utformning tillgodoser de önskemål som motiverat förslaget anser jag behov ej föreligga av den föreslagna ändringen.

De sakkunniga har rekommenderat *p u b l i c e r i n g* av försäkringsin-

spektionens beslut rörande erinringar och förelägganden. I detta hänseende synes av skäl som inspektionen anfört föreligga anledning till viss restriktivitet; detta synes emellertid ej utesluta att inspektionen i sin årspublikation *Enskilda försäkringsanstalter* mera allmänt berör problemställningar av större principiell betydelse — vilka aktualiserats i anmärkningsärenden — under förutsättning att ett mera officiellt klarläggande av visst spörsmål synes vara av behovet påkallat.

Försäkringsinspektionen lämnar sedan många år tillbaka i sin nyssnämnda årspublikation *Enskilda försäkringsanstalter* upplysningar om försäkringsbolagens ekonomiska förhållanden i stort och om verksamheten inom skilda försäkringsgrenar m. m. Publikationen ingår i Sveriges officiella statistik. De sakkunniga har förordat en utvidgning av inspektionens konsumentupplysande verksamhet i syfte att ge allmänheten praktiskt nyttiga kunskaper på försäkringsområdet.

Konsumentinformationen på försäkringsområdet bör självfallet vara en uppgift i första hand för försäkringsföretagen. Det skall även vitsordas, att försäkringsbolagen genom en rikt utvecklad service tillhandagår allmänheten med upplysningar om olika försäkringsformer och med allmän orientering i försäkringsfrågor. Ackvisitionsarbetet på fältet och bolagens annonsering i pressen bidrar också till att skapa bättre möjligheter för den enskilde att välja rätt försäkringsskydd. Frågan om det allmännas insatser för konsumentupplysning bör bedömas mot bakgrund av att försäkringsbranschen står under särskild tillsyn och att konsumenterna på detta område därigenom har ett skydd som saknar motsvarighet på andra konsumtionsområden. För samhället är det en viktig uppgift, att på ett ändamålsenligt sätt komplettera det informationsmaterial, för vilket bolagen svarar. Denna kompletterande konsumentupplysning bör utformas med särskilt beaktande av de speciella förhållandena inom det konsumtionsområde försäkringsbranschen utgör.

Allmän enighet torde råda om värdet av en vidgad konsumentupplysning, som på ett populärt men ändå sakligt sätt ger allmänheten värdefulla informationer på försäkringsområdet. De sakkunniga har förklarat sig vara medvetna om att det kan möta icke obetydliga praktiska svårigheter att genomföra det av dem skisserade programmet. De sakkunnigas uppfattning i detta hänseende har ytterligare understrukits vid remissbehandlingen. Särskilt har därvid betonats svårigheten att i objektiv form göra direkta jämförelser mellan olika bolags tjänster och priser. Det torde stå klart att konsumentupplysning på försäkringsområdet erbjuder speciella problem vartill motsvarighet icke finnes på andra konsumtionsområden. Bedömningen av förhållandet mellan valuta och pris för en försäkring påverkas såsom remissbehandlingen torde utvisa av en mångfald olika faktorer. Att utrymmet för direkta jämförelser i viss mån är begränsat framstår också som naturligt bl. a. av det skälet att försäkringarna i stor utsträckning anpassas efter de enskilda försäkringstagarnas önskemål, grundade på individuella förhållanden och behov. I detta sammanhang kan även framhållas, att svå-

righeterna för den enskilde försäkringstagaren att sätta sig in i den komplicerade försäkringstekniken ansetts påkalla en offentlig tillsyn genom en särskild myndighet, utrustad med specialister med försäkringsmatematiska, statistiska, ekonomiska och juridiska kunskaper, och inriktad på att övervaka att försäkringstagarnas intressen tillgodoses.

De svårigheter som otvivelaktigt möter får dock icke leda till att man icke söker att i möjlig mån tillgodose behovet av en vederhäftig och lättillgänglig konsumentupplysning på området. Självfallet får vid en sådan upplysningsverksamhet endast lämnas uppgifter som kan objektivt beläggas. Från remisshall har ifrågasatts om konsumentupplysningen bör handhas av inspektionen. Med de speciella problem som möter och den särskilda sakkunskap som erfordras i detta fall synes det mig naturligast att uppgiften anförtros åt inspektionen; ett samarbete med andra konsumentupplysande organ torde dock kunna vara lämpligt. Konsumentupplysningsverksamhet står också redan nu på försäkringsinspektionens program. De sakkunniga har framhållit att inspektionen sedan flera år tillbaka starkt strävat efter att göra årspublikationen Enskilda försäkringsanstalter mera lättillgänglig för en större allmänhet. Jag vill understryka önskvärdheten av att inspektionen fortsätter på den inslagna vägen; det synes icke uteslutet att det därvid kan visa sig ändamålsenligt att utbryta vissa uppgifter för publicering i särskild ordning.

De sakkunnigas rekommendationer av konferenser och kontakt i försäkringsfrågor torde väsentligen syfta till att möjliggöra ett utbyte av synpunkter och informationer mellan olika på försäkringsområdet verk samma personer och organ. Värdet härav synes obestridligt och det avsedda syftet synes också kunna tillgodoses genom det samarbete som nu förekommer i mera obundna former.

En förstärkning av försäkringsinspektionens personalresurser bör, såsom jag anfört i ett tidigare sammanhang, göra det möjligt att redan inom ramen för nuvarande lagstiftning komma till rätta med flertalet av de brister i skälighetsgranskningen, som de sakkunniga påtalat. Ett slutligt ställningstagande till frågan om försäkringsinspektionens personalbehov synes böra ske på grundval av de förslag som inspektionen kan komma att framställa i petitaskrivelse för budgetåret 1962/63. I det sammanhanget torde även den under remissbehandlingen väckta frågan om en eventuell ändring av försäkringsinspektionens organisation böra upptagas.»

Detaljmotivering

För detaljutformningen av lagstiftningen redogöres i propositionen å s. 286—301. Utskottet hänvisar till denna redogörelse.

Lagrådet

Såsom framgår av s. 305—308 i propositionen har lagrådet ej framställt några invändningar i sak mot den föreslagna lagstiftningen. På vissa punkter i det remitterade förslaget har lagrådet dock framställt erinringar. I propositionen har vad lagrådet anfört blivit beaktat.

Motionerna m. m.

I de likalydande motionerna *I: 689* och *II: 823* hemställas, att riksdagen genom uttalande klargör försäkringsinspektionens befogenheter att, i fall där inspektionen så prövar lämpligt,

1. förelägga livförsäkringsaktiebolag att ändra bolagsordningen, så att antalet av aktieägarna utsedda styrelseledamöter reduceras i förhållande till antalet av försäkringstagarna eller på annat sätt utsedda ledamöter, därvid såsom allmän princip bör gälla att antalet av aktieägarna utsedda ledamöter icke får överstiga antalet övriga ledamöter, samt att,

2. där livförsäkringsaktiebolag nått tillräcklig storleksordning och aktiebolagsformen icke ur annan synpunkt kan anses erforderlig, ålägga bolaget att inom viss tid vidtaga åtgärder för att i fortsättningen driva verksamheten såsom ömsesidigt bolag.

De likalydande motionerna *I: 690* och *II: 824* utmynnarn i hemställan, att riksdagen i samband med behandlingen av propositionen måtte

1. för sin del besluta sådan ändring av 274 § lagen om försäkringsrörelse, att den s. k. fria sektorn av försäkringsfonden må omfatta 2/10 av nämnda fond, att övergången till angivna omfattning av den fria sektorn skall ske successivt på så sätt att de årliga ökningarna av försäkringsfonden må tillföras den fria sektorn till dess denna uppnått 2/10 av fonden, att hälften av den fria sektorn må placeras i aktier;

2. i uttalande understryka vad i motionerna framhållits rörande en vidgad tillämpning av försäkringsinspektionens dispensrätt i fråga om ett försäkringsbolags innehav av aktier i ett och samma bolag samt rörande stimulering av försäkringssparandet.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna *I: 689* och *II: 824*.

I den ena av de två skrivelser, som Svenska försäkringsbolags riksförbund tillställt utskottet, diskuteras yrkandet i motionerna *I: 689* och *II: 823*. Förbundet anför bl. a.

Motionärerna stöder sina yrkanden om klargörande uttalanden från riksdagens sida på den uppfattningen, att »myndighetens befogenhet att ingripa i här aktuella stycken torde formellt redan föreligga, med stöd av bestämmelserna i 288 § i gällande lag om försäkringsrörelse, vari bl. a. stadgas att försäkringsinspektionen skall förelägga försäkringsbolag att inom viss tid vidtaga de åtgärder, som prövas påkallade, därest bolagsordningen icke

längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av bolagets rörelse».

Motionärernas uppfattning att försäkringsinspektionen jämlikt 288 § försäkringslagen skulle äga de vida befogenheter som nyss angivits är felaktig. Ej heller torde det enligt rådande principer för lagstiftningen vara möjligt att riksdagen genom ett uttalande skulle kunna ändra gällande lag. Sådan ändring skall ske i lagstiftningens form.

I 6 § försäkringslagen anges vilka uppgifter som skall intagas i försäkringsaktiebolags bolagsordning. I bolagsordningen skall bl. a. intagas uppgift om »i vilken omfattning revisorerna skola vara auktoriserade revisorer eller godkända granskningsmän». Denna bestämmelse anknyter till stadgandet i 100 § 1 mom. andra stycket, vari såges att, om bolagets verksamhetsområde omfattar hela riket eller där verksamheten eljest är av stor omfattning, minst en av bolagets revisorer skall ha någon av angivna kompetensgrader.

I en annan punkt av 6 § försäkringslagen stadgas att i bolagsordningen skall angivas »beträffande annan försäkring än livförsäkring regler för begränsning av den ansvarighet bolaget må utan återförsäkring iklåda sig på en och samma risk». Graden av ansvarighetens begränsning anknyter till omfattningen av bolagets verksamhet och graden av konsolidering.

Den av motionärerna återopade bestämmelsen i 288 § försäkringslagen syftar på bolagsordningens avfattning i nu angivna hänseenden. Däremot vore det orimligt att försäkringsinspektionen skulle kunna med stöd av nämnda lagrum föreskriva att bolagsordningen skulle innehålla bestämmelser om styrelsens storlek och sammansättning, eftersom 70 § försäkringslagen innehåller klara bestämmelser härom. I sagda lagrum stadgas att styrelsen skall bestå »av minst tre ledamöter» och att om bolaget driver försäkring »minst en (skall) utses med uppgift att särskilt vaka över att försäkrings-tagarnas intresse vederbörligen beaktas». — Om däremot lagen innehållit bestämmelser om att styrelsen — därest bolagets verksamhet finge större omfattning — skulle ha viss sammansättning eller storlek, hade läget sannolikt varit ett annat (jfr vad ovan sagts om utseende av revisorer).

Ej heller kan försäkringsinspektionen med stöd av 288 § försäkringslagen förelägga livförsäkringsaktiebolag att övergå till den ömsesidiga bolagsformen. Redan i lagens 1 § jämställes försäkringsaktiebolag och ömsesidigt försäkringsbolag, och lagens övriga bestämmelser jävar ej heller den uppfattningen, att det ligger under stiftarnas avgörande huruvida de önskar driva planerad försäkringsrörelse i den ena eller den andra bolagsformen. — Mot denna bakgrund synes det otänkbart att försäkringsinspektionen skulle på föreslaget sätt erhålla rätt att förelägga försäkringsaktiebolag att övergå till den ömsesidiga bolagsformen. För ett så betydelsefullt föreläggande skulle erfordras stöd i lag och klart utformade regler för de fall då föreläggande skulle kunna meddelas.

I den andra skrivelsen har förbundet anført bl. a. följande.

I anslutning till 302 § lagen om försäkringsrörelse har försäkringsbolagen den 1 juli 1949 träffat en överenskommelse angående anskaffningsverksamheten. Enligt denna överenskommelse finns två nämnder inrättade, Svenska Försäkringsbolags Förvaltningsnämnd och Svenska Försäkringsbolags Skiljenämnd, vilka har att handlägga ärenden i enlighet med överenskommelsens kompetensfördelning. Skiljenämndens ledamöter tillsättes av Konungen.

Angående försäkringsbolagens anskaffningsverksamhet och tillämpningen av 302 § försäkringslagen anförde första lagutskottet med riksdagens instämmande år 1948 bl. a. följande: »Föreskrifter angående ackvisitionen förutsätta att ett särskilt organ finnes för att övervaka efterlevanden. Det

kan synas praktiskt att anförtro denna uppgift åt försäkringsinspektionen. Emellertid måste beaktas, att frågor av den natur, varom här är fråga, ligga vid sidan av inspektionens egentliga tillsynsverksamhet. Och det kan icke anses lämpligt att utsträcka försäkringsinspektionens befogenheter till detta område. — — —

Lämpligt torde vara att bemyndigandet för Kungl. Maj:t att utse en särskild nämnd tydligt kommer till uttryck i lagen. — — —

Utskottet vill slutligen instämma i föredragande statsrådets uttalande där- om, att administrativa bestämmelser i ämnet torde böra utfärdas endast så- framt icke bolagen genom frivilliga överenskommelser själva på tillfredsstäl- lande sätt reglera anskaffningsfrågorna.»

Konungen har hittills icke funnit anledning utfärda föreskrifter jämlikt 302 § försäkringslagen och sålunda ej heller att tillsätta den i lagen avsedda nämnden.

I sitt betänkande har 1958 års försäkringssakkunniga (s. 502) i anslut- ning till ett förslag om viss omformulering av 302 § bl. a. anfört: »Då det an- kommer på försäkringsinspektionen att utöva tillsyn över att bolagsledning- arna fullgöra sina skyldigheter, faller det inom inspektionens verksamhets- område att i fall av behov ingripa jämväl på detta område. Skulle emellertid Kungl. Maj:t genom särskilda föreskrifter komma att överföra alla eller vissa grupper av hithörande frågor till handläggning av en särskild av Kungl. Maj:t utsedd nämnd, upphör i motsvarande grad inspektionens befattning med hithörande ärenden.»

De sakkunnigas nu citerade yttrande torde icke överensstämma med vad första lagutskottet anförde härom vid försäkringslagens tillkomst. Då emel- lertid departementschefen i proposition nr 171 icke behandlat de sakkunni- gas förslag till ändring av 302 § står deras yttrande oemotsagt. På grund härav och då försäkringsinspektionen synes vara av samma uppfattning som de sakkunniga, vore det av stort värde om första lagutskottet återigen på lämpligt sätt ville fastslå hur 302 § skall tillämpas.

Utskottet

Lagen den 17 juni 1948 om försäkringsrörelse avser försäkringsverksam- het, som bedrivs av svenska försäkringsaktiebolag och svenska ömsesidiga försäkringsbolag. Genom lag den 16 juni 1950 ändrades försäkringsrörelse- lagen i tre viktiga avseenden, nämligen i fråga om försäkringstagarnas repre- sentation i försäkringsaktiebolag, den s. k. skälighetsprincipens tillämpning beträffande skadeförsäkring samt sockenbolagens ställning. Därefter har endast smärre lagstiftningsåtgärder genomförts på försäkringsväsendets om- råde. Utvecklingen under 1950-talet har emellertid varit så genomgripande, att en översyn av lagstiftningen härvidlag tett sig påkallad. Det har ankom- mit på 1958 års försäkringssakkunniga att verkställa denna översyn. Enligt direktiven för utredningen har ändamålet med översynen varit att anpassa lagstiftningen efter de ändrade förutsättningarna på ett sådant sätt, att en från samhälleliga synpunkter ändamålsenlig reglering och tillsyn av försäk- ringsrörelsen blir möjlig.

I propositionen angives, att de yttranden, som avgivits vid remissbehand- lingen av de sakkunnigas betänkande, får anses ge en mycket positiv bild

av utvecklingen på försäkringsområdet under 1950-talet. Från många håll, bl. a. av försäkringsinspektionen, har vitsordats, att det gångna årtiondet präglats av en omfattande reformverksamhet med en starkt intensifierad konkurrens. Även departementschefen har i det väsentliga kunnat ansluta sig till denna positiva helhetssyn. Härav har följt, att departementschefen frångått vissa av sakkunnigförslagen, vilkas huvudsyfte har angivits vara att åstadkomma en väsentlig förstärkning av försäkringsinspektionens ställning för att möjliggöra en intensifierad tillsyn av försäkringsverksamheten. I propositionen har närmare redogjorts för de sakkunnigas olika förslag jämte den företagna remissbehandlingen, och i samband därmed har departementschefen redovisat sitt ställningstagande till de skilda förslagen.

Vad beträffar de i propositionen upptagna lagförslagen, vilka icke föranlett några motioner, har utskottet vid sin granskning icke funnit anledning till erinran.

I anslutning till de delar av sakkunnigbetänkandet, som icke föranlett några lagförslag från departementschefens sida, har emellertid i vardera kammaren väckts två motioner.

I motionerna I: 690 och II: 824 har yrkats viss ändring av 274 § försäkringsrörelselagen. Detta lagrum anger, hur försäkringsfonden för livförsäkringar skall vara redovisad. Enligt motionärerna bör åt försäkringsbolagen givas större frihet vid placering av fondens medel än vad för närvarande är fallet.

Såsom framgår av den ovanstående redogörelsen har kapitalplaceringsfrågorna lämnats utanför de sakkunnigas lagöversyn. Enligt propositionen bör dessa frågor övervägas, då material för ett ställningstagande erhållits genom värdesäkringskommitténs pågående utredning. Motionärerna, som erinrar om departementschefens ställningstagande, anser emellertid, att det i nuvarande läge bör vara möjligt att utan rubbning av försäkringslagstiftningens grundprinciper vidtaga vissa åtgärder till gagn för livförsäkrings-spararna. Utskottet ansluter sig härutinnan till departementschefens uppfattning. De av motionärerna angivna frågeställningarna liksom andra problem, som sammanhänger med försäkringsbolagens kapitalförvaltning, bör alltså upptagas till övervägande först sedan nämnda kommitté framlagt sitt betänkande. Det synes emellertid lämpligt, att motionerna i förevarande delar bringas till kommitténs kännedom.

De sakkunniga har i sitt betänkande föreslagit, att livförsäkringsbolag skall medgivas rätt att förvalta och förränta förfallna försäkringsbelopp. Departementschefen har i propositionen anslutit sig till denna uppfattning och förklarat, att livförsäkringsrörelse bör innefatta dylik verksamhet.

I de båda nyssnämnda motionerna har behandlats ett näraliggande problem. Motionärerna har sålunda anfört, att försäkringstagare bör få rätt att, när han har medel disponibla, till försäkringsbolag inbetala större eller mindre premiebelopp i förskott för liv- eller skadeförsäkring. Beloppen skulle gottgöras ränta intill dess de lyftes av försäkringstagaren eller, på reguljär förfallodag, omvandlades till vanliga premier.

Enligt motionärernas förslag skall försäkringstagaren sålunda kunna lyfta inbetalda medel vid för honom lämplig tidpunkt. Det anförda torde visa, att ett bifall till motionen i förevarande del skulle medföra, att den nuvarande gränsdragningen mellan försäkringsinrättnings- och bankers verksamhetsområden skulle utsuddas. Frågan om en omreglering av gränserna för olika kreditinstituts verksamhet är emellertid, såsom framhålles i propositionen, för närvarande föremål för övervägande inom finansdepartementet. Vid sådant förhållande synes den av motionärerna väckta frågan icke för närvarande böra föranleda något riksdagens ställningstagande.

I motionerna I: 689 och II: 823 har upptagits två yrkanden avseende livförsäkringsaktiebolagen. Motionärerna har anført, att aktiekapitalet för ett livförsäkringsaktiebolag av tillräcklig storlek är helt utan betydelse för bolagets ekonomiska stabilitet. Innehavet av aktier är ej en ekonomisk placering av den art, att fördelarna är jämförbara med aktieinnehav inom näringslivet i övrigt. Åstundan att inneha aktierna bottnade i andra motiv, bland vilka man ej kan bortse från önskan att utöva viss kontroll över livförsäkringsverksamheten inklusive kapitalplaceringen. Aktieägarnas synpunkter i dessa avseenden behöver ej alltid överensstämma med försäkringstagarnas, även om intressemotsättningar hittills ej kunnat direkt påvisas. Motionärerna finner det vidare anmärkningsvärt, att aktieägarna utser huvuddelen av bolagets styrelseledamöter. Önskvärt vore, att livförsäkringstagarna tillförsäkras ett ökat inflytande över aktiebolagens ledning. Den lämpligaste lösningen av de påtalade problemen är enligt motionärerna, att försäkringsinspektionen bemyndigas följa utvecklingen av de antydda frågorna samt ingripa i fall där så kan anses befogat. Livförsäkringsaktiebolag skulle därvid kunna åläggas att vidtaga åtgärder för att i fortsättningen driva verksamheten såsom ömsesidigt bolag samt för att reducera antalet av aktieägarna utsedda styrelseledamöter i förhållande till antalet av försäkringstagarna eller på annat sätt utsedda ledamöter.

Vad beträffar företagsformen på livförsäkringsområdet har departementschefen, såsom framgår av den förestående redogörelsen, förklarat, att man icke kan bortse från de företräden, som den ömsesidiga bolagsformen har framför aktiebolagsformen. Enligt departementschefen kan det icke förnekas, att aktieägarnas bestämmande i bl. a. kapitalplaceringsfrågorna principiellt strider mot livförsäkringsverksamhetens i övrigt konsekventa intresseinriktning på försäkringstagarna. Utvecklingen — bl. a. till följd av statsmakternas ökade inflytande över kapitalmarknaden — har emellertid minskat de praktiska skillnaderna mellan de båda företagsformerna. Departementschefen har därför anslutit sig till den ståndpunkten, att några bindande föreskrifter om att livförsäkring endast skall få meddelas av ömsesidiga försäkringsbolag icke nu bör övervägas. Jämväl i fråga om försäkringstagarinflytandet i bolagen har departementschefen funnit, att nuvarande lagbestämmelser bör bibehållas.

Såsom ovan angivits har utskottet i anslutning till förevarande motioner från Svenska försäkringsbolags riksförbund mottagit en promemoria, vari

närmare diskuterats motionärernas uppfattning, att försäkringsinspektionens befogenhet att ingripa formellt redan skulle föreligga jämlikt 288 § försäkringsrörelselagen. Enligt förbundet är motionärernas uppfattning felaktig. Förbundet framhåller vidare, att det ej torde vara möjligt att riksdagen genom ett uttalande i överensstämmelse med motionsyrkandet skulle kunna ändra gällande lag.

Utskottet har vid sin granskning av hithörande frågor funnit, att nuvarande lag icke inrymmer de befogenheter för försäkringsinspektionen, som motionärerna räknar med. Den i motionerna anvisade vägen för lösandet av föreliggande problem är därför icke framkomlig. Utskottet finner sig sålunda böra avstyrka motionsyrkandena. Utskottet, som i likhet med departementschefen anser, att skäl till ändring av nuvarande lagstiftning för närvarande ej föreligger, vill emellertid understryka, att de av motionärerna upptagna frågeställningarna är av betydande vikt. Med hänsyn till försäkringstagarnas intressen bör de ägnas fortlöpande uppmärksamhet.

Departementschefen har i övrigt i propositionen redovisat sina synpunkter på gängse praxis inom vissa områden av vår försäkringsrätt. Vad härutinnan anförts har ej givit utskottet anledning till erinran.

Vad slutligen angår den av Svenska försäkringsbolags riksförbund gjorda framställningen rörande tolkningen av vissa paragrafer i försäkringsrörelselagen, kan utskottet konstatera, att vid lagens tillkomst avsikten måste ha varit, att försäkringsinspektionen icke skulle äga utöva någon tillsynsverksamhet jämlikt 302 §. Någon ändring härutinnan har icke varit åsyftad vid införandet av den nya paragrafen 287 a. I den mån de med förbundets framställning avsedda nämnderna utövar sådan verksamhet, som avses i det förstnämnda lagrummet, bör de därför även framdeles vara undantagna från försäkringsinspektionens verksamhetsområde.

Med stöd av det anförda får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition, nr 171,
- 2) att riksdagen i anledning av motionerna I: 690 och II: 824 i vad de avser kapitalplaceringsfrågor måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att motionerna överlämnas till värdepapperskommittén, samt
- 3) att motionerna I: 689 och II: 823 samt I: 690 och II: 824 i vad de ej besvarats genom vad utskottet hemställt under 2) icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 november 1961

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Ahlkvist, Per-Olof Hanson, Per Olofsson, Ferdinand Nilsson, Nyström, Alexanderson, fröken Mattson och herr Arvidson;

från a n d r a kammaren: fru Gärde Widemar, herrar Landgren, Östrand, Svensson i Vä, Gustafsson i Borås, fru Löfqvist, herr Fröding och fröken Bergegren.